

Oude Zeerotten in het vak

Een analyse van de Nijmeegse 'draaideuropvarenden' bij de VOC

Bachelor scriptie Geschiedenis

Sven Trommelen, 4483200

Faculteit der Letteren

Begeleider: Christiaan van Bochove

15 maart 2019

Inhoud

Inleiding en Status Questionis	3
Toelichting op het gebruik van de bron	6
De Scheepssoldijboeken & Bronnenkritiek	6
Methodologie	7
Resultaten	18
Militaire rang	23
Zeelieden	24
Ambachtslieden	26
Onderofficieren	27
Hoge officieren	28
Conclusie	30
Bibliografie	32
Bijlagen	0

Inleiding en Status Questionis

De VOC werd in 1602 werd opgericht door vijf Hollandse 'Compagnieën van Verre' en één Zeeuwse samen te voegen¹. De Verenigde Oost-Indische Compagnie heeft een grote rol gespeeld in onze vaderlandse geschiedenis. De VOC heeft deze grote rol onder andere te danken aan het feit dat zij zich in haar langdurige bestaan heeft gepositioneerd als een grote werkgever. Zij heeft in haar twee-eeuwig bestaan 973.000 personen aan boord, bij vertrek uit patria, van haar schepen gehad. Hiervan keerden er 366.900 terug uit Azië.² J.R. Bruijn geeft in tabel 1 weer hoeveel dienaren er per jaar met de VOC uitvoeren en terugkwamen. Het nadeel van deze cijfers is echter dat deze 973.000 reizen niet allemaal gemaakt zijn door individuele personen. Wanneer een werknemer vertrok op zijn tweede reis, werd deze aangemerkt als een nieuwe werknemer. Onderzoek naar opvarenden die vaker zijn uitgevaren heeft nog maar weinig aandacht gekregen, ondanks een toename van interesse van historici in de VOC als werkgever en haar personeel. Desalniettemin koos een substantieel deel van de opvarenden, na hun afmonstering in Nederland, voor een nieuw dienstverband bij de VOC. Het volgende citaat laat zien hoe soldaten en matrozen, die in dienst waren geweest bij de Verenigde Oost-Indische Compagnie, terugkeerden in Nederland. Na afmonstering waren er lieden die hun zuurverdiende geld opmaakten bij onderstaande etablissementen. Na een periode waarin drank, vrouwen en plezier de boventoon voerden, bleef een aantal opvarenden berooid achter. Door hun losbandige gedrag zat er voor enkele van deze opvarenden weinig anders op dan nogmaals in dienst te gaan bij de VOC.

Daar kwamen vier jonge mannen zingend de kamer binnen, ieder met een vrouw aan de hand. De hoed stond hen half op een oor en de benen maakten zulke onvaste passen dat men daar hun dronkenschap wel uit kon afleiden. Nadat zij de kamer eens rondgekeken hadden gingen ze aan een tafel zitten in de buurt van de kachel, want deze kamer werd door een kachel verwarmd. 'Hospes, hospes,' riep de een, 'als je eens een vaatje van zestien mingelen op tafel legde dan zou je daar geen spijt van krijgen, want dat zal vanavond onze portie zijn. En geef er dan meteen een kan met acht roemers bij.' (...)

'Wat zijn dat voor gezellen?' vroeg ik aan mijn gids, toen we elkaar weer konden verstaan.

'Dat zijn bootsgezellen,' zei hij, 'die met de laatste vloot uit Oost-Indië gekomen zijn en die tegen het voorjaar weer zullen vertrekken omdat hun geld dan wel op zal zijn.'

(...) 'Er is geen gekker volk in de wereld dan deze arakdrinkers, en er is geen volk dat minder om geld geeft terwijl vaststaat dat men nergens zo hard voor zijn geld moet werken als de soldaten en matrozen in Indië doen. Het is ruim vier weken geleden dat deze kwanten aan wal kwamen, en van de vijfhonderd die zij elk op het Oost-Indisch Huis ontvingen, zal men er nu bij geen van vieren meer dan veertig dukaten vinden, zo flink hebben ze gedronken en zo zijn ze kaalgeplukt door de hoeren.'³

In dit paper wordt een groep opvarenden die vaker dan eenmaal is uitgevaren, aan de hand van een casus, in beeld gebracht. Deze casus bestaat uit een overeenkomende plaats van herkomst, namelijk Nijmegen.

¹ G.G. Hellinga, *Geschiedenis van Nederland. De canon van ons vaderlands verleden* (4^e druk; Zutphen 2008) 58.

² J.R. Bruijn, F.S. Gaastra, I Schöffer, *Dutch-Asiatic shipping in the 17th an 18th century. Volume I introductory volume* ('s-Gravenhage 1987) 144.

³ V. Roeper en R. van Gelder, *In dienst van de compagnie. Leven bij de VOC in honderd getuigenissen [1602-1799]* (Amsterdam 2002) 282-284.

Tabel 1: Aantallen personen aan boord van compagnieschepen bij vertrek uit patria en Azie, 1602-1795.

Jaartallen	Heenreis	Terugreis
1602-1610	8.500	3.700
1610-1620	19.000	4.500
1620-1630	23.700	6.300
1630-1640	28.900	10.000
1640-1650	36.100	11.900
1650-1660	40.200	13.000
1660-1670	40.900	14.400
1670-1680	42.700	15.900
1680-1690	37.800	16.400
1690-1700	43.000	18.300
1700-1710	49.600	22.400
1710-1720	59.900	26.500
1720-1730	71.700	34.300
1730-1740	74.300	34.600
1740-1750	73.100	23.900
1750-1760	80.500	28.000
1760-1770	85.500	27.700
1770-1780	75.500	28.400
1780-1790	61.900	17.700
1790-1795	22.900	9.100
1602-1700	317.800	114.400
1700-1795	655.200	252.500
Totaal	973.000	366.900

Bron: J.R. Bruijn e.a. (eds.), *Dutch-Asiatic shipping in the 17th and 18th century. Volume I*, 144.

Een historicus die zich veel bezig houdt met de VOC en haar personeel is J.R. Bruijn. In zijn artikel 'De personeelsbehoefte van de VOC overzee en aan boord, gezien in Aziatisch en Nederlands perspectief' uit 1976 besteedt hij aandacht aan hoe het personeel van de VOC is opgebouwd. Zo bekijkt hij hoeveel personen er in totaal in dienst zijn geweest bij de VOC. Daarnaast komt het sterftcijfer onder de opvarenden aan bod. Bovendien besteedt Bruijn aandacht aan de geografische herkomst van de zee- en ambachtslieden bij de VOC. Er wordt ten eerste geanalyseerd of het personeel voornamelijk uit het binnenland of het buitenland komt. Daarnaast wordt er door Bruijn ook gesteld dat naarmate de achttiende eeuw vorderde, er meer mannen uit de landprovincies een dienstverband aangingen bij de VOC.⁴ Dit is voor dit paper relevant aangezien de groep opvarenden afkomstig is uit een landprovincie. Wat echter een complicatie oplevert bij zijn analyse van de geografische herkomst, is dat hij geen soldaten betreft in zijn analyse, terwijl dit een groot deel van het personeel op de schepen was.

Een historicus die ook naar het personeel kijkt is K.L. Schouwenburg. In zijn twee artikelen 'Het personeel op de schepen van de Kamer Delft der VOC in de eerste helft der 18^e eeuw' en 'Het

⁴ J.R. Bruijn, "De personeelsbehoefte van de VOC overzee en aan boord, gezien in Aziatisch en Nederlands perspectief", *BMGN – Low Countries historical review* 91:2 (1976) 218-248.

personeel op de schepen van de Kamer Delft der VOC in de tweede helft der 18^e eeuw', uit 1988 en 1989 analyseert hij het personeel dat vanuit de kamer Delft uitvoer. Hij categoriseert het personeel om te bekijken welke posities werden bekleed door de opvarenden vanuit Delft. Daarnaast kijkt hij naar het sterftecijfer en hoeveel opvarenden uit Delft besloten om weer in dienst te gaan bij de VOC na aankomst. In het artikel over de eerste helft van de achttiende eeuw komt naar voren dat van de 33 opvarenden die in 1729 terugkeerden, 15 van hen binnen het jaar weer vertrokken.⁵ Dit is voor dit onderzoek uiterst relevant, echter is hier wel een kanttekening bij te plaatsen. Schouwenburg had niet de database ter beschikking die tegenwoordig wel beschikbaar is waardoor hij alleen kon kijken naar opvarenden die datzelfde jaar besloten om weer in dienst te gaan. Daardoor neemt hij werknemers die besluiten om niet datzelfde jaar, maar in een later stadium weer bij de VOC in dienst te gaan, niet mee. Daarnaast was het voor hem ook niet duidelijk of de opvarenden die in 1729 uitvoeren dit voor het eerst deden of niet. In tegenstelling tot J.R. Bruijn, onderzoekt K.L. Schouwenburg het personeel van de VOC aan de hand van een specifieke casus, namelijk de opvarenden die bij de kamer Delft zijn uitgevaren. Daarnaast neemt Schouwenburg in zijn analyse de opvarenden van alle rangen mee. Waar J.R. Bruijn de soldaten niet meeneemt in zijn analyse doet Schouwenburg dat dus wel.

Een andere auteur, J.W. de Wijn, hanteert een geografische casus. De Wijn bekijkt opvarenden met een overeenkomende plaats van herkomst, namelijk Aalsmeer. Aalsmeer was geen dorp dat direct bij de VOC was betrokken. De analyse van de opvarenden uit Aalsmeer was dan ook nieuw, aangezien opvarenden uit dorpen die niet direct bij de VOC waren betrokken, nog geen aandacht hadden gehad. Die manier van onderzoek doen naar een groep opvarenden ligt dichtbij de wijze waarop de analyse van dit onderzoek tot stand komt. Hij analyseert namelijk deze groep en laat onder andere zien bij welke kamers de opvarenden zich inschreven, welke functies zij bekleedden en of zij in het bezit waren van een maandbrief. Daarnaast reconstrueert de Wijn de carrières van de groep opvarenden. Hij onderscheidt in zijn onderzoek 38 reizen die door 27 opvarenden zijn gemaakt die meer dan eenmaal zijn uitgevaren.⁶ Deze reizen zijn gemaakt over een langere periode dan één jaar, zoals bij Schouwenburg het geval was. Echter, de Wijn geeft verder geen nadere verklaring over hoe de groep opvarenden, die vaker dan eenmaal zijn uitgevaren, is opgebouwd. Daarnaast betreft het een relatief kleine analyse die uit 205 reizen bestaat.

De volgende auteur die een geografische casus toepast op de VOC opvarenden is C. van Bochove. In zijn bijdrage aan het Liber Amoricum voor Theo Engelen 'From Nijmegen to Asia in the eighteenth century' wordt een groep opvarenden geanalyseerd die afkomstig is uit Nijmegen. In dit artikel wordt onder andere bekeken hoeveel Nijmegenaren naar Azië voeren en waarom zij Nijmegen wilden verlaten. Er wordt dus een groep opvarenden bestudeerd die afkomstig is uit de inlandse provincies van de Republiek. Werknemers bij de VOC die afkomstig zijn uit inlandse provincies van de Republiek zijn nog niet uitgebreid behandeld in de beschikbare literatuur. Er wordt geanalyseerd hoeveel Nijmegenaren bij de VOC terecht kwamen en welke functies zij beoefenden. In tegenstelling tot de Wijn voert Bochove een grootschalige analyse onder 2.116 opvarenden uit. Van Bochove liet echter na om bij zijn analyse opvarenden te betrekken die meermaals waren uitgevaren bij de VOC. Daarnaast staan verschillende push en pull factoren centraal. Waarom wilden mannen Nijmegen verlaten en waarom trok de VOC hen aan?⁷

Over de relatie tussen Nijmegen en de VOC is ook geschreven door K. Bouwer. In zijn artikel

⁵ K.L. Schouwenburg, 'Het personeel op de schepen van de Kamer Delft der VOC in de eerste helft der 18^e eeuw', *Tijdschrift voor Zeegeschiedenis* 7:1 (1988) 76-93.

⁶ J.W. de Wijn, *Aalsmeerders bij de VOC. Avonturen in Afrika en Azië* (Aalsmeer 2010).

⁷ C. van Bochove, 'From Nijmegen to Asia in the Eighteenth Century' in Paul Puschmann & Tim Riswick eds., *Building Bridges. Scholars, History and Historical Demography. A Festschrift in Honor of Professor Theo Engelen* (Nijmegen 2018) 118-134.

‘Ronselen voor de VOC’ bekijkt hij hoe er werknemers voor de VOC in Nijmegen werden geronseld. Dit doet hij aan de hand van een gebeurd misdrijf bij een herberg in Nijmegen waar twee lieden met geweld werden geronseld voor de VOC. Bouwer tracht dus aan de hand van een casus de invloed van de VOC in Nijmegen te weergeven.⁸ R. van Hoften tracht hetzelfde te doen. In zijn stuk ‘Hendrik Otto de Haard. Een Nijmeegse schipper naar de VOC’ laat hij een carrière van een Nijmeegse schipper zien.⁹ Bij beide stukken wordt er een relatie gelegd tussen Nijmegen en de VOC aan de hand van een kleinschalige historische casus.

Bij de besproken historische stukken binnen het historiografische debat komen de opvarenden die vaker dan eenmaal uitvoeren over een langere periode niet duidelijk naar voren. Er wordt door onder andere K.L. Schouwenburg wel een grove inschatting gemaakt, maar met de technologische middelen die hedendaags beschikbaar zijn, is er een preciezer aantal opvarenden te bepalen. Zodoende zal dit onderzoek een bijdrage aan het wetenschappelijk debat leveren door een methodologische opzet te ontwikkelen om opvarenden die vaker dan eenmaal uitvoeren op te sporen. Hiervoor zal een grootschalige casus gebruikt worden. Aangezien er in de literatuur een algemeen gebrek aanwezig is ten aanzien van de VOC-opvarenden die afkomstig waren uit inlandse gewesten, zal er voor de casus Nijmegen gekozen worden. Door de methodologie toe te passen op de Nijmeegse opvarenden, zal er inzicht worden verschaft in hoe deze groep werknemers eruit zag. Zodoende zal de onderzoeksvraag als volgt geformuleerd worden: ‘Wat zijn de kenmerken van de Nijmeegse opvarenden die in de 18^e eeuw vaker dan eenmaal zijn uitgevaren met de VOC, en hoe zien hun loopbanen eruit?’

Toelichting op het gebruik van de bron

De Scheepssoldijboeken & Bronnenkritiek

In het artikel van C. van Bochove werd de database van de scheepssoldijboeken van het nationaal archief gebruikt. De scheepssoldijboeken waren de basis van de personeelsadministratie van de VOC. Hierin werden gegevens van elke opvarende per uitvaart van een schip opgenomen. Elke kamer van de VOC had een eigen personeelsadministratie die volgens centraal vastgestelde regels gevoerd werd. Zeer veel van de scheepssoldijboeken zijn bewaard gebleven. Deze scheepssoldijboeken zijn gearchiveerd en vervolgens verwerkt tot een digitale database. In deze database zijn de gegevens te vinden van de opvarenden die vanaf het einde van de zeventiende eeuw tot 1795 zijn uitgevaren bij de VOC. De gegevens die terugkomen in de scheepssoldijboeken zijn als volgt:

- De naam van de uitvarende;
- Plek van oorsprong van de uitvarende;
- De functie van de opvarende;
- Waar men is uitgevaren;
- Op welke datum men in dienst is getreden en wanneer men uit dienst is getreden;
- Waar deze uit dienst is getreden;
- Waarom deze uit dienst is getreden;

⁸ K. Bouwer, ‘Ronselen voor de VOC’, *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 50-54.

⁹ R. van Hoften, ‘Een Nijmeegse VOC-schipper naar China. Hendrik Otto de Haard (1734-1771)’, *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 54-60. R. van Hoften, ‘Hendrik Otto de Haard. Een Nijmeegse schipper naar de VOC’, *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 54-60.

- Of de opvarende in het bezit was van een schuldbrief of een maandbrief;
- Met welk schip men is uitgevaren en met welk schip men is teruggevaren.¹⁰

De hoeveelheid overgebleven scheepssoldijboeken en de uniforme personeelsadministratie maken dit archief tot een uitstekende primaire bron om onderzoek uit te voeren. Deze database biedt veel kansen voor een grootschalig onderzoek naar opvarenden en hun kenmerken. Echter zijn er wel enkele kritische noten toe te voegen aan de desbetreffende database.

Ten eerste zijn de meeste scheepssoldijboeken uit de 17^e eeuw helaas verloren gegaan. De boeken die over zijn gebleven zijn afkomstig uit de laatste dertig jaar van deze eeuw. Zodoende is het onmogelijk om een representatief beeld te kunnen geven voor opvarenden die in de 17^e eeuw zijn uitgevaren, mocht men dit willen onderzoeken.

Verder zijn de scheepssoldijboeken uit de achttiende eeuw grotendeels bewaard gebleven. 2.797 delen van de 2.950 uitreizen zijn hedendaags beschikbaar¹¹. Waarom zijn deze scheepssoldijboeken zo goed bewaard gebleven? De oorzaak hiervan ligt in het feit dat ook na de opheffing van de VOC deze soldij-administratie beschikbaar moest blijven voor ex-VOC-dienaren met lopende financiële aanspraken op de voormalige compagnie.¹² Alhoewel dit nagenoeg 95 procent betreft, is het een gemis dat toch een substantieel deel van de scheepssoldijboeken verloren is gegaan. Zodoende kan er geen gereconstrueerd beeld van de werkelijkheid gegeven worden, maar alleen een beeld dat in de buurt van de werkelijkheid komt.

Ten slotte bestaat er altijd een mogelijkheid dat informatie van de scans van de scheepssoldijboeken niet geheel correct is overgenomen door diegenen die de database hebben opgesteld. Eventuele fouten in de kenmerken van de opvarenden of de naam van de opvarende zelf kunnen zijn voorgekomen. Dit zou van invloed kunnen zijn op de hieronder beschreven methodologie waarin de data van de reizen een grote rol spelen.

Desondanks zal het overgrote deel van de database correct zijn overgenomen en schetst de database een representatief beeld over de opvarenden uit de achttiende eeuw. Zodoende is C. van Bochove dan ook met deze database aan de slag gegaan in zijn artikel. De opvarenden die afkomstig zijn uit Nijmegen staan centraal in zijn onderzoek. Aanleiding hiervoor is dat de plaats van herkomst van opvarenden is opgenomen in de database. Derhalve is het significant eenvoudiger geworden om werknemers uit een specifieke plaats van herkomst te analyseren. Door een correcte toegepaste methodologie schetst C. van Bochove in zijn artikel een representatief beeld van de Nijmeegse opvarenden. Zodoende wordt de casus van de Nijmeegse opvarenden zoals C. van Bochove deze beschreef niet alleen overgenomen, maar zal deze ook uitgebouwd worden in deze scriptie.

Methodologie

Om de Nijmeegse 'draaideuropvarenden' te kunnen identificeren, zal de onderzoeksgroep eerst moeten worden onderscheiden. De Nijmeegse onderzoeksgroep wordt vastgesteld in het artikel van C. van Bochove. De stappen die in dat artikel worden ondernomen om tot deze onderzoeksgroep te komen, zullen kort worden samengevat. Allereerst zal de plaats van herkomst vastgesteld moeten worden. Dit levert echter complicaties op, omdat er in de tijden van de VOC nog geen sprake was van een gestandaardiseerde taal. De klerken van de VOC noteerden zodoende datgene wat ze hoorden.

¹⁰ VOC opvarenden, achtergrond: een unieke administratie, *Nationaal Archief* <<http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00344/achtergrond/unieke-administratie>> [geraadpleegd op 13-03-2019].

¹¹ VOC opvarenden, achtergrond: een unieke administratie, *Nationaal Archief* <<http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00344/achtergrond/unieke-administratie>> [geraadpleegd op 13-03-2019].

¹² F. Lequin, *Het personeel van de Verenigde Oost-Indische Compagnie in Azië in de 18^e eeuw* (2^e druk; Alphen aan de Rijn 2005) 25.

Zo ontstonden er verschillende spellingswijzen voor dezelfde plaats. De verschillende spellingswijzen werden door C. van Bochove vastgesteld en worden weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: *Verskillende spellingswijzen van Nijmegen in de scheepssoldijboeken, 1700-1793.*

	Plaatsnaam	Aantal	%
1	Nimwegen	1098	50.2
2	Nimweegen	521	23.8
3	Nijmegen	99	4.5
4	Nijmweegen	91	4.2
5	Nijmwegen	75	3.4
6	Nimmegen	64	2.9
7	Nimwege	52	2.4
8	Nimegen	33	1.5
9	Nijmeegen	32	1.5
10	Anders (N=44)	123	5.6
Totaal		2188	100

Bron: Gebaseerd op de database *VOC Opvarenden*.

Nu zijn alle Nijmegenaren, die in de zeventiende eeuw stonden ingeschreven bij de VOC, in beeld gebracht. Alhoewel deze lieden stonden ingeschreven bij de VOC, betekende dit niet dat zij daadwerkelijk uitvoeren. Van deze 2.186 opvarenden waren er 70 die bij het vertrek van het schip niet aanwezig waren. Deze zijn in de database gekwalificeerd als 'Absent bij Afvaart'. Dit kon inhouden dat werknemers wel aanwezig waren bij het vertrek maar dat zij niet meer in staat waren om te werken. Daarnaast zou het ook mogelijk kunnen zijn dat zij vluchtten nadat zij een voorschot van twee maanden loon gage hadden gekregen en hun transportbrief hadden verkocht.¹³ Na de aftrek van de lieden die absent waren bij afvaart, blijven er dus 2.116 opvarenden over. Deze 2.116 opvarenden zijn onderdeel van de groep die nader zal worden onderzocht.

Van Bochove heeft nagelaten om in zijn onderzoek vast te stellen of deze 2.116 opvarenden, allemaal verschillende individuen waren. Er worden in zijn artikel wel een aantal voorbeelden aangehaald van lieden die een carrière maken bij de VOC, maar een grootschalige analyse ontbreekt. In de onderzoeksgroep is naar grote waarschijnlijkheid sprake van 'draaideuropvarenden'. Om deze te kunnen identificeren worden de volgende stappen gevolgd.

Allereerst worden de 2.116 opvarenden in een Excel bestand tegenover elkaar gezet. Door een tabel te maken met twee dezelfde sets van opvarenden is het mogelijk om deze gemakkelijk te vergelijken. Op deze wijze wordt elke opvarende met elke andere opvarende vergeleken. Zo ontstaan er dus combinaties die bestaan uit koppels van twee opvarenden. Na het vergelijken ontstaan er $2.116 \times 2.116 = 4.477.456$ combinaties. Hiervan worden dezelfde 2.116 reizen met elkaar vergeleken. De vergelijkingen tussen dezelfde opvarenden zullen afvallen. Na aftrek van de 2.116 combinaties blijven er 4.475.340 combinaties over. De helft hiervan hoeft echter alleen maar te bekeken worden omdat deze combinaties voor de helft uit dezelfde bestaan. Zodoende zullen er 2.237.670 combinaties nader worden bekeken.

Om te bekijken of deze koppels in staat waren om nog een reis te maken, wordt er gekeken naar de reden van uitdiensttreding. Als er bij de opvarenden bij hun eerste reis die als reden van uitdiensttreding 'overleden', 'vermoord' of 'doodstraf' is genoteerd, is het natuurlijk onmogelijk voor die werknemer om nog een reis te maken. Zodoende vallen deze vergelijkingen af. Ook wordt bekeken of de reizen van twee werknemers overlappen. Is dit het geval dan, vallen deze vergelijkingen ook af. Na het toepassen van deze twee voorwaarden vielen er uiteindelijk 1.403.839 combinaties af.

¹³ Van Bochove, 'From Nijmegen to Asia', 119-120.

Daarnaast zal er ook gebruik gemaakt worden van de Levenshteinafstand. De Levenshteinafstand meet de gelijksoortigheid van twee woorden door het aantal karakters te berekenen die nodig zijn om het ene woord in het andere woord te veranderen. Om deze Levenshteinafstand grijpbaarder te maken zal er een voorbeeld gegeven worden: Opvarende A heet Gerrit, opvarende B heet Gerardus. Het aantal karakters dat nodig is om te veranderen van Gerardus naar Gerrit is 3. Om de Levenshteinafstand terug te laten keren als een percentage wordt het aantal veranderingen van karakters, in dit geval 3, gedeeld door het aantal karakters waaruit het woord waarnaar veranderd moet worden. In dit geval is dat de naam "Gerrit". Deze naam bestaat uit 6 karakters, waardoor de Levenshteinafstand op 50% uitkomt.

Deze Levenshteinafstand zal toegepast worden op de achternamen van de opvarenden. De drempel is hierbij 33 procent. Dit wil zeggen dat de werknemers met een grotere Levenshteinafstand dan 33 procent niet worden meegenomen. De Levenshteinafstand bij de werknemers wordt berekend door de Levenshteinafstand te delen door het aantal karakters van de langste achternaam. Na het toepassen van deze voorwaarde vielen er van de 2.237.670 combinaties uiteindelijk 829.488 af. Uiteindelijk bleven er dus na het toepassen van de hiervoor genoemde voorwaarden $2.237.670 - 1.403.839 - 829.488 = 4.343$ combinaties over. Deze combinaties zullen nader geïnspecteerd worden.

De combinaties die over zijn gebleven zullen op meerdere aspecten nader worden bekeken. Ten eerste zal de minimale leeftijd, waarop de tweede reis wordt aangevangen, worden bekeken. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de opvarende 0 was toen hij op de eerste reis vertrok. Hierbij wordt dus de lengte van de eerste reis alsmede de terugkomst van de eerste reis en het vertrek voor de tweede reis meegenomen. Op deze wijze kan een inschatting van de leeftijd van de opvarende worden gemaakt. Een vergelijking tussen de leeftijd van de opvarende op de eerste reis en de leeftijd op de tweede reis is van wezenlijk belang om na te gaan of het aannemelijk is of de combinatie een juiste is. Bij welke minimale leeftijd zal de grens getrokken moeten worden om te bepalen of een combinatie aannemelijk is? Allereerst zal er gekeken worden naar de minimale leeftijden van de 4.343 combinaties. Deze worden weergegeven in figuur 1. Om te bepalen waar de grens ligt, zal er een inschatting worden gemaakt van de leeftijden van de opvarenden bij de VOC. Hiervoor wordt gekeken naar de leeftijden van het varende volk op de vrachtvloot van de Republiek. Deze worden weergegeven in tabel 3. Deze leeftijden zijn gebaseerd op de gegevens uit de scheepsverklaringen (1700-1710).¹⁴ De gegevens van deze opvarenden zijn dus niet van toepassing op de VOC maar op de koopvaardijvloot. Ondanks dat de zeevarenden niet uitvoeren bij de VOC, zijn deze leeftijden wel relevant voor dit onderzoek. Ten eerste omdat ze uit een periode komen die onder de onderzoeksperiode valt die gehanteerd wordt in deze scriptie. Daarnaast waren de omstandigheden op de schepen van de VOC erbarmelijker dan op de koopvaardijvloot. Het is zeer onaannemelijk dat het verlies aan mensenlevens op de vrachtvloot net zo groot was als op de VOC.¹⁵ Door de betere omstandigheden bij de koopvaardijvloot is het aannemelijk dat men daar ouder werd dan op de schepen van de VOC. Zodoende is de leeftijdsgrens die verderop beschreven wordt, eerder een ruime inschatting dan een krappe. In tabel 3 is te zien dat 95.2 procent van de zeevarenden geboren is in 1655 en later. Ervan uitgaande dat een opvarende geboren is in 1655 en uitvaart in 1710 betekent dat de maximale leeftijd binnen deze 95.2 procent 55 jaar is. De grens bij de leeftijd van de tweede reis zal bepaald worden op 45 aangezien de jongste opvarenden op een schip, scheepsjongens zijn. Deze waren tussen de 10 en 16 jaar oud.¹⁶ Deze scheepsjongens werden door de diaconie-, armen- en weeshuizen aangebracht. Plaatsing van deze weesjongens aan boord van de VOC werd niet als een drama gezien door de kinderen. Zij hadden immers vaak al een vak geleerd en gingen daardoor uiteindelijk als mindere officier in dienst.¹⁷ Het verschil tussen het begin van de

¹⁴ P.C. van Royen, *Zeevarenden op de koopvaardijvloot. Omstreeks 1700*. (Amsterdam, 1987), 137.

¹⁵ Van Royen, *Zeevarenden op de koopvaardijvloot*, 42.

¹⁶ Functies en rangen aan boord, *De VOCsite* <<https://www.vocsite.nl/geschiedenis/functies.html>> [geraadpleegd op 12-02-2019].

¹⁷ R.F. Voortman, 'De VOC en de stad Rotterdam' in: Peter Grimm ed., *Heeren in zaken. De kamer Rotterdam van de Verenigde Oostindische Compagnie* (Zutphen, 1997) 9-34, aldaar 26.

tweede reis en het einde van de eerste reis zal door de leeftijd van scheepsjongens van 55 jaar verminderd worden met 10 jaren. Alle combinaties die een grotere waarde bezitten dan 45 zullen daarom afvallen. Zodoende blijven er nog 3.258 combinaties over.

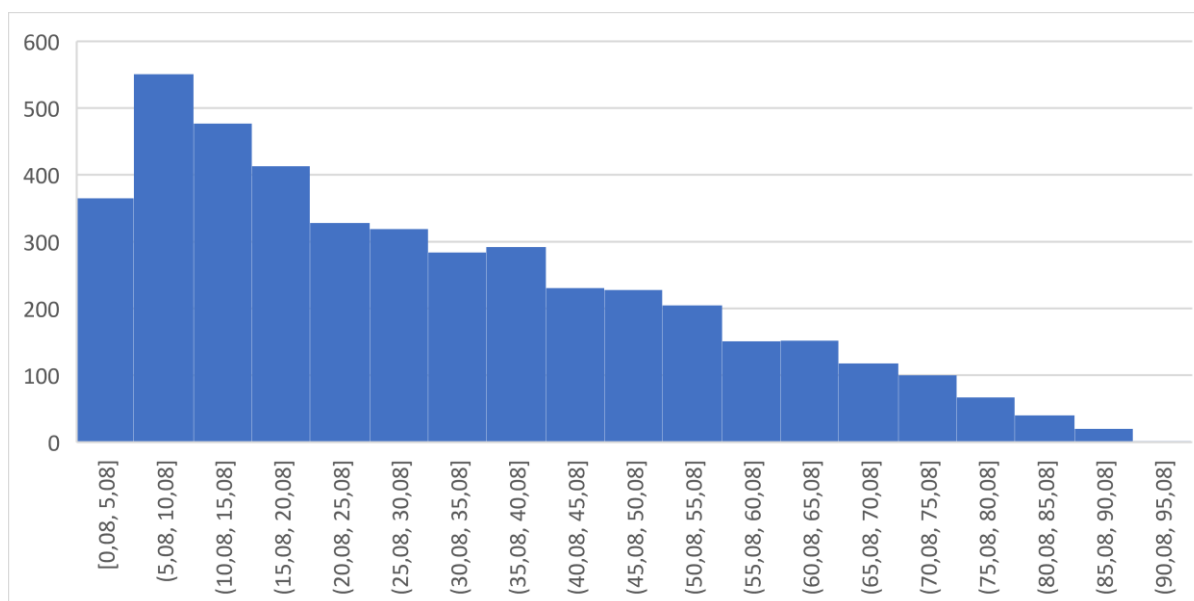
Daarnaast zal het aantal jaren tussen de terugkomst van de eerste reis en het vertrek van de tweede reis weergegeven worden. Bij dit criterium zal een grens worden bepaald voor het aantal jaren tussen de terugkomst van de eerste reis en het vertrek van de tweede reis. In figuur 2 worden de aantallen opvarenden en de jaren die tussen de terugkomst bij de eerste reis en het vertrek bij de tweede reis weergegeven. In het onderzoek van K.L. Schouwenburg komt naar voren dat bijna de helft van zijn onderzochte opvarenden binnen een jaar weer uitvoeren met de VOC.¹⁸ Het onderzoek van Schouwenburg geeft dus aan dat vele opvarenden vrij snel na hun aanmonstering weer in dienst gingen. Om een zo breed mogelijke grens aan te houden zal deze figuur 2 worden afgeleid. Zoals te zien is in de figuur neemt het aantal opvarenden na de grens van 35.01 alleen nog maar af. Zodoende zal deze brede grens dus op 35.01 worden bepaald. Hierna blijven er van de 3.258 nog maar 3.016 combinaties over.

Vervolgens zal er wederom de Levenshteinafstand toegepast worden op deze combinaties. In plaats van het toepassen op de achternamen van de opvarenden, zal het worden toegepast op de voornamen van de opvarenden. De waardes van de Levenshteinafstand van de 4.343 combinaties worden weergegeven in figuur 3. In de grafiek is te zien dat er in de categorie 0-10% uit een grote groep opvarenden bestaat. Dit komt voornamelijk voort uit de combinaties die diezelfde voornamen hebben. Hun Levenshteinafstand ligt op 0%. Hierna is er sprake van kleinere groepen combinaties. Na de categorieën die boven de 50% uitkomen is er weer sprake van een sterke toename in het aantal combinaties. Wanneer er nauwlettend naar de data van de combinaties wordt gekeken blijkt dat de namen 'Jan' en 'Johan' een Levenshteinwaarde van 40 procent hebben. Door de gelijke klank van beide namen werden deze namen door de clerici door elkaar gehaald. De combinaties die bestaan uit de namen 'Jan' en 'Johan' zullen derhalve meegenomen moeten worden in de analyse. Als gevolg van deze twee factoren wordt de grens van de Levenshteinafstand over de voornamen bepaald op 50%. Na aftrek van alle combinaties met een waarde die hoger ligt dan 50%, blijven er 567 combinaties over.

Figuur 1: *De opbouw van de minimale leeftijden van de 4.343 koppels bij aanvang van de tweede reis.*

¹⁸ Schouwenburg, 'het personeel van de Kamer Delft, eerste helft', 88-90.

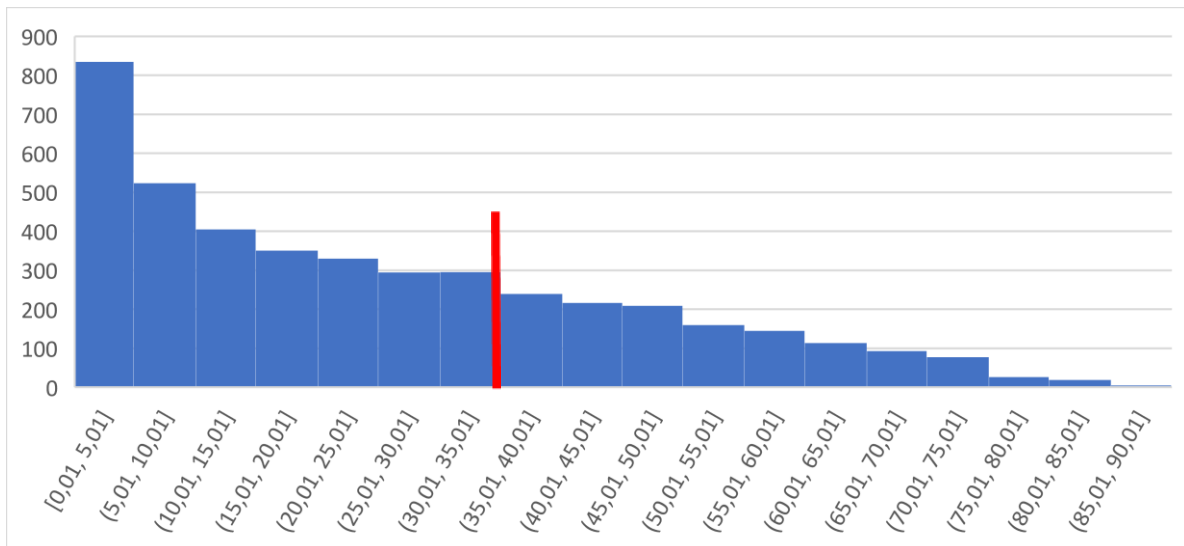

Tabel 3: De leeftijden van de opvarenden op de Koopvaardijvloot, 1700-1710.

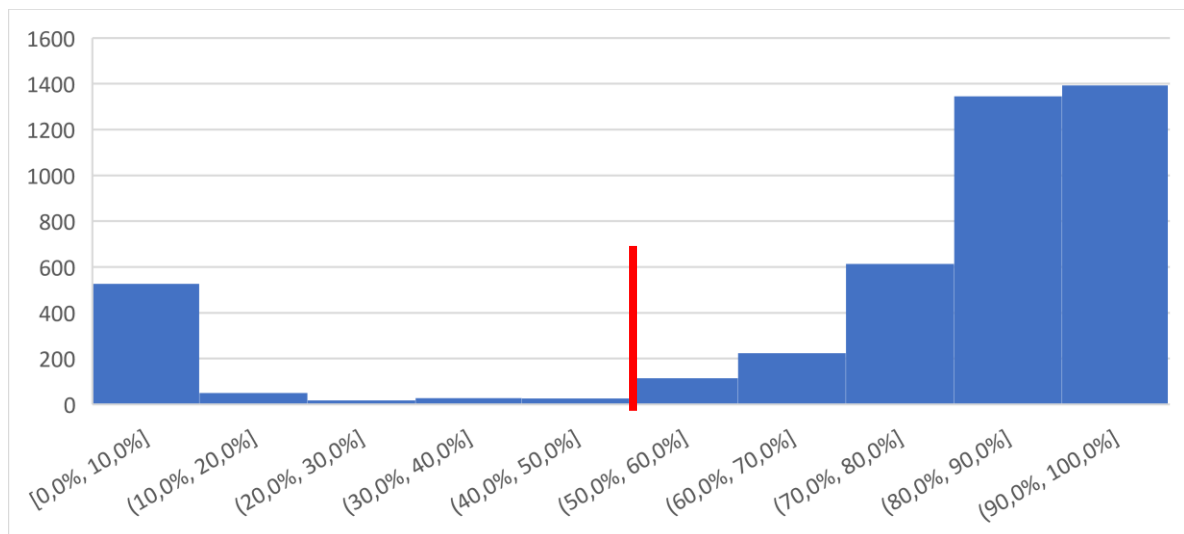
Jaartal in dienst	Minimale en maximale leeftijd	1700-1710 absoluut	1700-1710 %	1700-1704 absoluut	1700-1704 %	1705-1710 absoluut	1705-1710 %
1630-1634	66-80	2	0.0	2	0.0	1	0.0
1635-1639	61-75	10	0.1	9	0.2	8	0.2
1640-1644	56-70	39	0.6	32	0.8	24	0.6
1645-1649	51-65	82	1.2	72	1.8	89	2.2
1650-1654	46-60	198	2.58	142	3.5	198	5.0
1655-1659	41-55	386	5.5	269	6.6	321	8.1
1660-1664	36-50	642	9.2	464	11.4	392	9.9
1665-1669	31-45	792	11.4	533	13.1	629	15.9
1670-1674	26-40	1401	20.1	953	23.5	778	19.6
1675-1679	21-35	1530	21.9	999	24.6	823	20.7
1680-1684	16-30	1155	16.6	504	12.4	633	16.0
1685-1689	11-25	666	9.5	81	2.0	72	1.8
1690-1694	6-20	72	1.0	0	0.0	0	0.0
TOTAAL		6975	100.0	4060	100.0	3968	100.0
Leeftijd onbekend		1815		916		1201	
TOTAAL		8790		4976		5169	

Bron: Van Royen, Zeevarenden op de koopvaardijvloot, 137.

Figuur 2: Opbouw van het aantal jaren tussen de de terugkomst van de eerste en het vertrek van de tweede reis van de 4.343 koppels.

Figuur 3: De Levenshteinafstanden van de 4.343 koppels weergeven in procenten.

Vervolgens worden de onjuiste combinaties die onder de procentuele grens van de Levenshteinafstand lagen uit het bestand gewist. Om dit te bewerkstelligen worden de combinaties die geen Levenshteinafstand van 0% bezitten bekeken. Dit zijn 96 combinaties. Bij het handmatig inspecteren van de koppels wordt er eerst gekeken naar de voornamen en de achternamen van de opvarenden. Zijn deze vergelijkbaar, dan worden de matches goedgekeurd. Na het handmatig analyseren van deze combinaties bleken elf combinaties onjuist te zijn. Hoe de Levenshteinafstand op de voornamen, de jaren tussen de twee jaren en de minimale leeftijd bij aanvang van de twee reizen van deze elf onjuiste combinaties zijn opgebouwd is te zien in tabel 4. Deze worden verwijderd, waardoor er 556 combinaties overblijven.

Tabel 4: De onjuiste combinaties die over een Levenshteinafstand van meer dan 0 procent beschikte.

Voornamen Matches	LD op de Voornaam in %	Jaren tussen reizen	Min. Leeftijd bij de tweede reis
Albert – Egbert	33.3	13.13	16.54
Hendrik – Fredrik	42.9	11.17	16.41
Hendrik – Fredrik	42.9	13.22	18.46
Hans – Jan	50	9.62	26.08
Joannis – Cornelis	50	3.60	5.02
Lambert – Leendert	50	24.05	28.37
Gradus – Arnoldus	50	22.29	26.98
Gradus – Arnoldus	50	19.24	21.91
Wouter – Pieter	50	15.67	17.87
Wouter – Pieter	50	1.25	3.45
Hans - Jan	50	14.49	21.11

Hierna zal er naar de functies die de opvarenden beoefenden gekeken worden. De functies van de opvarenden zullen onderverdeeld worden in verschillende categorieën op basis van rangen. Er bestaan vijf rangen binnen een VOC schip. Een overzicht van welke functies onder welke rang vallen wordt gegeven in tabel 5. In deze tabel wordt ook vermeld hoeveel gage per maand elke functie voor de opvarende opleverde.

Tabel 5: *Overzicht van de verschillende rangen en functies, en de daarbij horende gages per maand, binnen de VOC.*

Rang	Functie	Gages (1700-1795) per maand
1. Hoge officieren	Schipper (kapitein)	65-80
	Opperstuurman	48
	Onderkoopman	40
	Onderstuurman	26
	Derdewaak	26
	Cadet (de marine)	*
	Assistent	16-24
2. Onderofficieren	Ziekentrooster	24-30
	Bootsman	22
	Konstabel	22
	Schieman	20
	Bottelier	20
	Kok	20
	Bootsmansmaat	14
	Schiemansmaat	14
	Konstabelsmaat	14
	Kwartiermeester	14
	Botteliersmaat	14
	Koksmaat	14
	Boekhouders	14
	Provoost	12

3. Ambachtslieden	Oppertimmerman	48
	Ondertimmerman	22-36
	Opperschirurgijn	36
	Chirurgijnsmaat	22
	Opperzeilmaker	20
	Opperkuiper	16
	Onderzeilmaker	14
	Onderkuiper	14
	Smid	14
	Derde Chirurgijn	14
	Scheepskorporaal	14
4. Lager Scheepsvolk	Boschieter	12
	Matroos	10
	Jongmatroos	8
	Hooploper	7
	Jongen	5
5. Militairen	Vaandrig	40
	Sergeant	20
	Trompetter	16
	Tamboer	16
	Korporaal	14
	Lanspassaat	12
	Adelborst	10
	Soldaat	9
	Jongsoldaat	* ¹⁹

Bron: Lequin, *Personeel VOC*, 2005; Boxer, *Seaborne Empire* 1965; De VOCsite, *Functies en Rangen*.

Vervolgens worden de functies van de koppels handmatig geclassificeerd. De hoge officieren krijgen het nummer “1” toebedeeld, de onderofficieren het nummer “2”, de ambachtslieden krijgen het nummer “3” toebedeeld, het lagere scheepsvolk het nummer “4” en de militaire rang krijgt het nummer “5” toebedeeld. Door de functies en de rangen te classificeren en daar een gage aan te koppelen, wordt het makkelijker om de loopbanen van de opvarenden te reconstrueren. Zo zou er bijvoorbeeld makkelijker gekeken kunnen worden naar de promotiekansen van de opvarenden. Desalniettemin kon niet elke opvarende een nummer toebedeeld worden. Er waren namelijk enkele opvarenden waarvan de functie niet in de scheepssoldijboeken was vermeld en dus als onbekend is vermeld in de gebruikte database. Dit komt neer op zes verschillende combinaties waar de functie van een van de twee opvarenden onbekend was. Vijf van deze zes opvarenden, waren überhaupt geen match, doordat de minimale leeftijden en de jaren tussen de twee reizen erg hoog waren. Één opvarende zal echter wel meegenomen worden in de matches, aangezien de tijd tussen zijn twee reizen en zijn minimale leeftijd bij het vertrek van de tweede reis logisch zijn. Deze opvarende wordt weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: Voorbeeld opvarende ID:750286 en ID:751631.

	REIS 1	REIS 2
ID	750286	751631
NAAM	Hendrik Jansz	Hendrick Janse

¹⁹ De gages van de cadet (de marine) en de jongsoldaat konden niet gevonden worden.

FUNCTIE	Matroos	(onbekend)
CLASSIFICATIE FUNCTIE	4	N.V.T.
BEGIN	28 april 1703	1 augustus 1711
EIND	16 juli 1710	20 november 1715
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Niet ingevoerd
KAMER	Amsterdam	Zeeland

Na het toebedelen van de verschillende nummers aan de functies van de opvarenden, worden de matches vervolgens handmatig geanalyseerd om de uiteindelijke correcte combinaties te kunnen weergeven. Aan de hand van verschillende voorbeelden, wordt deze werkwijze nader bekeken.

Er zijn verschillende redenen te geven waardoor tijdens de analyse van de combinaties geconcludeerd kan worden dat een combinatie geen match blijkt te zijn. Ten eerste zouden de functies die de opvarenden uit de combinatie beoefenden reden kunnen geven tot uitsluiting van de combinatie. Om hier duidelijkheid over te kunnen verschaffen is het van belang dat er allereerst achtergrondinformatie wordt gegeven over hoe de functies van opvarenden bij de VOC eruit zagen.

Er was sprake van vele verschillende soorten functies aan boord van de VOC. Zo waren er functies waarvoor een opvarende over niet veel vaardigheden behoefde te beschikken zoals soldaat en matroos. Aan de andere kant was er ook sprake van functies waar bepaalde vaardigheden en een bepaalde training bij kwam kijken zoals opperzeilmaker of opperscheepstimmerman.²⁰ Het is dus onaannemelijk wanneer een opvarende op zijn eerste reis een functie beoefent waarin bepaalde vaardigheden noodzakelijk worden geacht, om vervolgens op de tweede reis een functie te beoefenen waar deze vaardigheden niet nodig zijn. Dit wordt versterkt door het feit dat de functies die worden uitgevoerd door ambachtslieden beter betaald werden.²¹ In tabel 7 en 8 worden twee mogelijke correcte combinaties weergegeven. In tabel 7 treedt de opvarende aan als opperzeilmaker op zowel de eerste als de tweede reis. De functie van opperzeilmaker verdiende zoals in de tabel is te zien twintig gulden per maand. In tabel 8 treedt de opvarende op de eerste reis ook aan als opperzeilmaker maar vertrekt op de tweede reis als bosschieter. Deze functie verdiende 12 gulden per maand. Alhoewel de reizen in tabel 8 beter aansluiten dan in tabel 7 is er toch voor gekozen om de combinatie uit tabel 7 goed te rekenen en de combinatie uit tabel 8 fout te rekenen, omdat het onaannemelijk is dat een opperzeilmaker een dergelijke degradatie ondergaat qua functie en salaris.

Daarnaast kwamen vele opvarenden die uitvoeren met de VOC nooit meer terug in hun moederland aangezien het sterftcijfer onder de bemanningsleden op de schepen en de dienaren in Azië zeer groot was.²² Door deze grote sterfte werd het voor de VOC op den duur moeilijk geschikte kwalitatieve zeevarenden te vinden. Zo werd het voor diegenen die wel terugkeerden uit Azië makkelijker om promotie te maken binnen de VOC.²³ Zodoende wordt er bij de handmatige analyse van de combinaties gelet op een loopbaan waarin promotie gemaakt kon worden door opvarenden. Dit komt duidelijk naar voren bij de opvarende Pieter Parras. Hij begint zijn carrière bij de VOC als bosschieter. Een aantal reizen verder is hij gepromoveerd tot Schieman. Niet alleen in salaris ging hij er zodoende op vooruit, maar ook de leefomstandigheden op het schip verbeterde voor hem.²⁴

Verder zal er ook gekeken worden naar de jaren die tussen de reizen zitten en de minimale leeftijd die de opvarende heeft wanneer diegene uitvaart voor zijn tweede reis. Tabel 9 is een voorbeeld voor hoe bepaalde matches afgekeurd zullen worden. De opvarenden bezitten

²⁰ H. Ketting, *Leven, werk en rebellie aan boord van Oost-Indiëvaarders (1595-1650)* (Amsterdam, 2002) 116-122.

²¹ Zie tabel 5.

²² Bruijn, 'De personeelsbehoefte van de VOC', 223.

²³ M. van Durme, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Tweede helft achttiende eeuw.* (Masterscriptie Geschiedenis, Universiteit Gent, Gent 2008) 53-56.

²⁴ R. van Gelder, *Het Oost-Indisch avontuur. Duitsers in dienst van de VOC* (Nijmegen 1997) 157-160.

vergelijkbare namen maar er zit bijna 32 jaar tussen het einde van het eerste dienstverband en het begin van het tweede dienstverband. Het is niet aannemelijk dat een matroos die minstens 17 jaar oud is (was de opvarende jonger dan 17 dan was diegene omschrijven als jongen), 32 jaar later uitvaart als soldaat. Dan zou de opvarende namelijk minstens 49 zijn, terwijl de gemiddelde leeftijd van militairen 24,2 jaar was.²⁵

Ten slotte zou de reden van uitdiensttreding een aanwijzing kunnen zijn of de combinatie wel of geen juiste match is. Aan de hand van een voorbeeld zal dit worden geïllustreerd. In Tabel 8 wordt een eventuele combinatie weergegeven. Tijdens de handmatige analyse is besloten om deze combinatie niet juist te rekenen, ondanks dat de namen vergelijkbaar zijn en de chronologie van de reizen en de functies van beide opvarenden overeenkomen. Bij de reden van uitdiensttreding bij de eerste reis wordt namelijk vermeld dat de opvarende opgegeven is als “vermist”. Met vermist bedoelde men dat de dienaar niet verscheen bij de monstering en de reden niet echt bekend was. Er bestaan verschillende oorzaken waarom een dienaar als “vermist” werd opgegeven. Zo kon het voorkomen dat iemand tijdens een storm overboord ging of dat een werknemer verloren raakte in Azië. Daarnaast was het ook mogelijk dat de opvarende in werkelijkheid gedeserteerd was, maar werd opgegeven als vermist. Ook kwam het voor dat opvarenden overleden en dat de VOC hiervan nooit op de hoogte is gesteld. Wat er precies met deze opvarenden is gebeurd, is echter gissen aangezien het niet honderd procent duidelijk is.²⁶ De mogelijke oorzaken die hiervoor opgesomd zijn, zijn echter overtuigend genoeg om te stellen dat als een opvarende op zijn eerste reis vermist raakte, diegene onmogelijk nogmaals uit zou kunnen varen. Zodoende wordt deze match niet goedgekeurd.

Tabel 7: Voorbeeld opvarende ID: 329293 en ID:478929.

	REIS 1	REIS 2
ID	329293	478929
NAAM	Dirk Beekman	Dirk Beekman
FUNCTIE	Oppeerzeilmaker	Oppeerzeilmaker
CLASSIFICATIE FUNCTIE	3	3
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	14	14
BEGIN	19 oktober 1746	26 mei 1757
EIND	2 september 1748	21 juli 1757
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Overleden
KAMER	Amsterdam	Amsterdam

Tabel 8: Voorbeeld opvarende ID: 329293 en ID: 441855.

	REIS 1	REIS 2
ID	329293	441855
NAAM	Dirk Beekman	Dirk Beekman
FUNCTIE	Oppeerzeilmaker	Boschieter
CLASSIFICATIE FUNCTIE	3	4
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	14	12
BEGIN	19 oktober 1746	12 april 1751
EIND	2 september 1748	24 april 1753
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Gerepatrieerd
KAMER	Amsterdam	Rotterdam

²⁵ Ketting, *Leven, werk en rebellie aan boord van Oost-Indiëvaarders*, 52.

²⁶ Van Durme, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie*, 277-278.

Tabel 9: Voorbeeld opvarende ID: 6158 en ID: 99341.

	REIS 1	REIS 2
ID	6158	99341
NAAM	Jan Cornelisse	Jan Cornelissen
FUNCTIE	Boschieter	Soldaat
CLASSIFICATIE FUNCTIE	4	5
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	12	9
BEGIN	13 oktober 1704	26 mei 1746
EIND	18 augustus 1712	31 december 1753
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Overleden
KAMER	Zeeland	Zeeland

Tabel 10: Voorbeeld opvarende ID: 72386 en ID: 120799.

	REIS 1	REIS 2
ID	72386	120799
NAAM	Jan Raeijmaker	Jan Rademaker
FUNCTIE	Boschieter	Matroos
CLASSIFICATIE FUNCTIE	4	4
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	12	10
BEGIN	5 augustus 1761	30 maart 1769
EIND	30 juni 1764	27 september 1771
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Vermist	Gerepatrieerd
KAMER	Zeeland	Zeeland

Nadat de combinaties handmatig geanalyseerd zijn aan de hand van voorgaande voorbeelden blijven er uiteindelijk 201 opvarenden over die gezamenlijk 480 reizen hebben gemaakt. Dit zijn de uiteindelijke matches die het stappenplan in de methodologie hebben opgeleverd. Deze opvarenden zijn terug te vinden in de bijlagen.

Bij deze 201 opvarenden zijn echter wel enkele kritische noten te vermelden. Ten eerste kan er niet met honderd procent zekerheid worden gesteld, dat de verschillende reizen waar elke match uit bestaat, gemaakt zijn door dezelfde persoon. Door een analyse van de Levenshteinafstand, reden van uitdiensttreding, de tijd tussen de reizen en de minimale leeftijd van de opvarende bij de tweede reis, kan er echter met een grote zekerheid gesteld worden dat het grootste gedeelte van de uiteindelijke matches bestaan uit reizen die gemaakt zijn door dezelfde persoon.

Daarnaast behoeft het voorbeeld in figuur 4 enige uitleg. Zoals te zien is in de figuur overlopen het einde van de tweede reis en het begin van de derde reis. Door de overeenkomstige voor- en achternamen en de stapsgewijze carrière van de opvarende, zou beargumenteerd kunnen worden dat dit dezelfde persoon is. Wanneer naar de scans van de scheepssoldijboeken wordt gekeken, blijkt ook dat de opvarende zelf zijn pagina in het scheepssoldijboek heeft ondertekend. Dit wijst erop dat deze vier reizen door dezelfde persoon zijn gemaakt. Deze combinaties van vier reizen heb ik echter toch afgekeurd, omdat deze combinatie niet naar voren is gekomen aan de hand van de hiervoor beschreven methodologie. De combinatie is per ongeluk naar voren gekomen bij de analyse. Zodoende zullen de eerste twee en de laatste twee reizen van Jan de Beijer als aparte koppels behandeld worden.

Figuur 4: Casus van Jan de Beijer.

ID	prs_voorn	prs_patrol	prs_tusser	prs_achte	rol_naam	Classificat	BEGIN	EIND	EIND VOO	DAGEN TUS	ove_tekst	KAMER	REIS#
668509	Jan		de	Beijer	Matroos	4	8-nov-16	27-sep-20	NVT		Gerepatrie	Amsterdam	1
213161	Jan		de	Beijer	Schieman	2	9-jul-21	12-jul-27	27-sep-20	-47	Gerepatrie	Amsterdam	2
228365	Jan		de	Beijer	Schieman	2	26-mei-27	13-jul-31	12-jul-27	122	Gerepatrie	Amsterdam	3
246091	Jan		de	Beijer	Bootsman	2	15-mei-32	30-aug-35	13-jul-31	307	Overleden	Amsterdam	4

Ook match #100 en #101 zullen nader worden toegelicht. In figuur 7 worden match 100 en 101 weergegeven. Zoals te zien is, zijn er twee combinatiemogelijkheden voor Johannes Lievenaar (515387). Het is onmogelijk te bepalen aan de hand van de cijfers welke combinatie de juiste is en welke niet. Zodoende worden deze beide mogelijkheden als aparte match meegenomen in de 201 uiteindelijke matches. Dit is het enige voorbeeld in de uiteindelijk matches met vergelijkbare namen, vertrekkdata en functies.

Figuur 5: *Casus van Johannes Lievenaar.*

1	MATCH #	ID	prs_voorn	prs_patrol	prs_tusser	prs_achte	rol_naam_functie_NL	Classificat	BEGIN	EIND	EIND VOO	DAGEN TUS	ove_tekst	KAMER	REIS#
2	100	515387	Johannes			Lievenaar	Soldaat	5	26-dec-50	20-jul-57	NVT		Gerepatrie	Amsterdam	1
3	100,1	515102	Johanne	Jeremias		Lievener	Tamboer	5	30-dec-57	9-feb-58	20-jul-57	145	Overleden	Amsterdam	2
4	101	515387	Johannes			Lievenaar	Soldaat	5	26-dec-50	20-jul-57	NVT		Gerepatrie	Amsterdam	1
5	101,1	101373	Johannes			Lieven	Soldaat	5	19-feb-59	11-jan-60	20-jul-57	579	Overleden	Zeeland	2

Nu de opvarenden die vaker dan eenmaal zijn uitgevaren bekend zijn, zal deze groep verder geanalyseerd worden.

Resultaten

In het voorgaande hoofdstuk zijn er in totaal 480 reizen, die door 201 opvarenden gemaakt zijn, geïdentificeerd. De volgende stap is om deze groep verder te analyseren en de loopbanen van deze opvarenden te reconstrueren. Allereerst wordt er in tabel 11 weergegeven hoe deze 480 reizen van opvarenden zich verhouden tot het originele bestand van 2.116 reizen van opvarenden. Er blijven dus door de voorgaande methodologische stappen 1.636 reizen van opvarenden over, waarvan gesteld kan worden dat deze maar eenmaal uitgevaren zijn.

Tabel 11: *Verhouding opvarenden die eenmalig uitvaren en opvarenden die vaker uitvaren ten opzichte van 2.116 opvarenden.*

TOTAAL OPVARENDEN	ÉÉN REIS	MEER DAN ÉÉN REIS
2.116	1636	480
100%	77,32%	22,68%

Vervolgens wordt in figuur 6 weergegeven hoeveel opvarenden, die vaker dan eenmaal zijn uitgevaren, per vijf jaar begonnen aan hun dienstverband en hoeveel opvarenden uitdiensttreden. Het aantal opvarenden die uitdiensttreden in het begin van de 18e eeuw ligt bijzonder laag omdat opvarenden die in de 17^e eeuw waren uitgevaren, niet worden meegenomen in de analyse. Zodoende worden deze opvarenden niet teruggezien bij het aantal dat uitdienst trad aangezien opvarenden een contract tekenden voor een aantal jaren in plaats van een reis. Zeevarenden tekenden voor drie jaar. Administratief personeel en soldaten tekenden voor vijf en jongens voor

tien jaar.²⁷

Zoals ook in de grafiek naar voren komt, begonnen de meeste reizen in de eerste helft van de achttiende eeuw. 297 reizen vingen in deze periode aan. Daartegenover begonnen 183 opvarenden aan hun reis in de tweede helft van de achttiende eeuw. Dit is een ontwikkeling die overeenkomt met de arbeidsmarkt voor matrozen en soldaten in de Republiek in de achttiende eeuw. In de eerste helft van de achttiende eeuw bleef de werkgelegenheid in de slecht betaalde banen groeien. Ondanks de bijdrage in aantallen van het personeel van de zeegewesten en Holland, was er tegelijkertijd ook sprake van een andere ontwikkeling. Om in de extra personeelsbehoefte te voorzien werd er steeds meer personeel uit de Nederlandse landgewesten gerekruteerd. In de tweede helft van de achttiende eeuw bleef het aandeel van de VOC in de werkgelegenheid voor matrozen en soldaten nog groeien, maar dit stagneerde na 1770. Het aandeel Nederlanders in het aangeworven VOC-personeel bleef gelijk en nam bij de soldaten zelfs iets toe. Dit betekende een daling van het aantal buitenlanders dat zich in de Republiek inscheepte.²⁸ Dit is echter in tegenstelling tot het aantal Nijmegenaren dat zich inscheepte aan het einde van de achttiende eeuw. Dit aantal daalde namelijk na 1760 sterk. De opvarenden uit landinwaartse gebieden, zoals de opvarenden afkomstig uit Nijmegen werden eventueel afgeschrikt kunnen door het enorme verlies van schepen door de VOC. Het aantal gevallen van schipbreuk was enorm hoog in de eerste helft van de achttiende eeuw. Het nieuws over dergelijke rampen bereikte Nederland snel. Kranten berichtten hierover en dit nieuws zal ongetwijfeld ook de Nijmegenaren ter oren zijn gekomen waardoor zij minder snel geneigd waren om zich wederom aan te sluiten bij de VOC.²⁹

Om meer inzicht te geven in de kamers waar de opvarenden zich inschreven om hun dienstverband aan te gaan worden in figuur 7 deze kamers weergegeven. De aantallen opvarenden die bij de kamers waren ingeschreven is overeenkomstig de grootte van de kamers.³⁰ Het kwam regelmatig voor dat opvarenden zich na de eerste reis ergens anders inschreven en dus van kamer veranderden. Dit kwam voor bij 92 opvarenden. Met name het wisselen tussen de kamer Zeeland, die in Middelburg was gesitueerd, en Rotterdam kwam regelmatig voor. Dit is niet onlogisch, omdat wanneer er geen schip beschikbaar was dat werk bood, een werknemer werd doorgestuurd naar een andere kamer. Zo bestaat er een voorbeeld van een Duitser die in Rotterdam aanmonsterde en voor wie er geen werk meer was aan boord van een schip. Zodoende werd hij doorverwezen naar Middelburg waar het hem wel lukte om aan te monteren.³¹

De 109 opvarenden die bij dezelfde kamer bleven, deden dit vooral bij de kamer Amsterdam. Deze opvarenden worden afgebeeld in figuur 10. Dit is niet verwonderlijk aangezien deze kamer qua omvang verreweg het grootste was.³²

²⁷ Ketting, *Leven, werk en rebellie aan boord van Oost-Indiëvaarders*, 15.

²⁸ J.R. Bruijn en J. Lucassen, *Op de Schepen der Oost-Indische compagnie. Vijf artikelen van J. de Hullu* (Groningen 1980) 27.

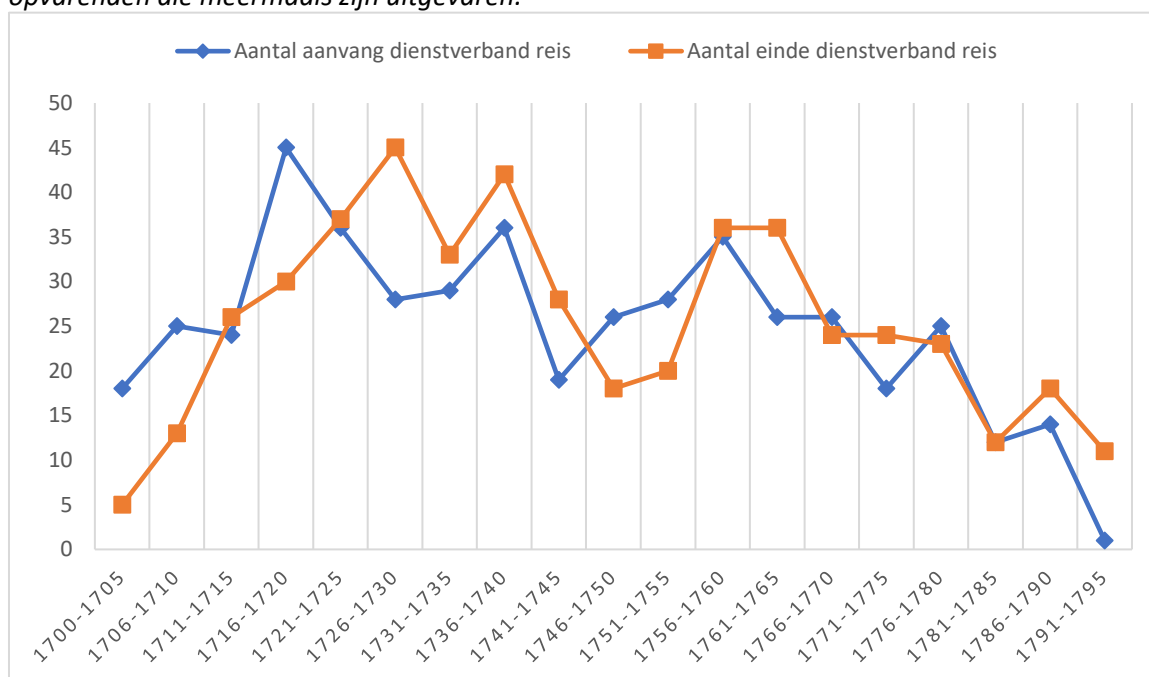
²⁹ Van Gelder, *Het Oost-Indisch avontuur*, 45-47.

³⁰ J.J.B Kuipers, *De VOC. Een multinational onder zeil, 1602-1799* (Zutphen 2014) 51-61.

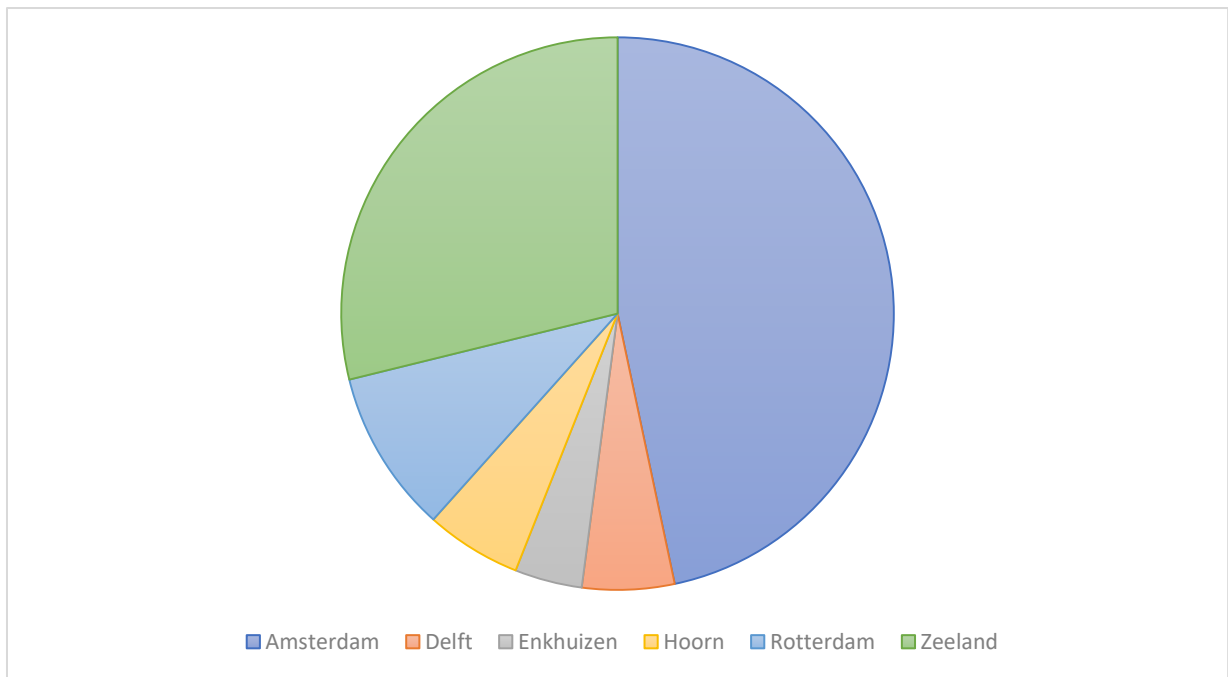
³¹ De Wijn, *Aalsmeeders bij de VOC*, 13.

³² Kuipers, *Een multinational onder zeil*, 52-53.

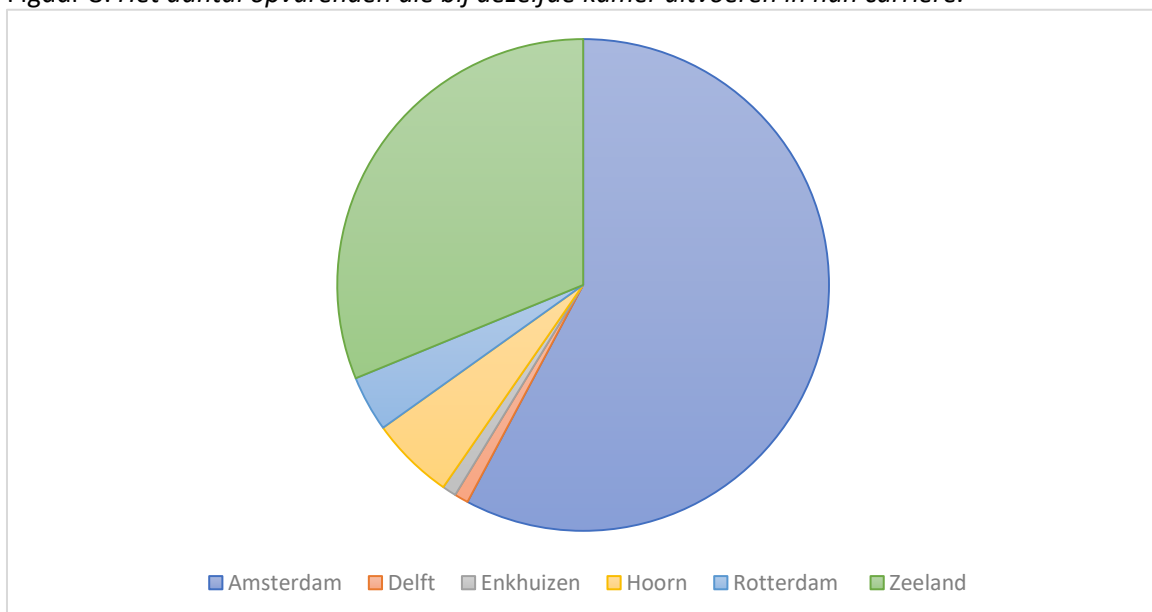
Figuur 6: De aanvang en het einde van de dienstverbanden van de reizen die zijn gemaakt door opvarenden die meermaals zijn uitgevaren.

Figuur 7: De kamers waar de opvarenden die meermaals zijn uitgevaren, zich inschreven.

Figuur 8: *Het aantal opvarenden die bij dezelfde kamer uitvoeren in hun carrière.*

Na inzicht te hebben verworven waar de opvarenden zich inschreven om hun dienstverband aan te gaan, wordt er gekeken naar welke functies de werknemers beoefenden wanneer zij in dienst traden. In tabel 12 worden de functies die werden beoefend tijdens de reizen van de opvarenden

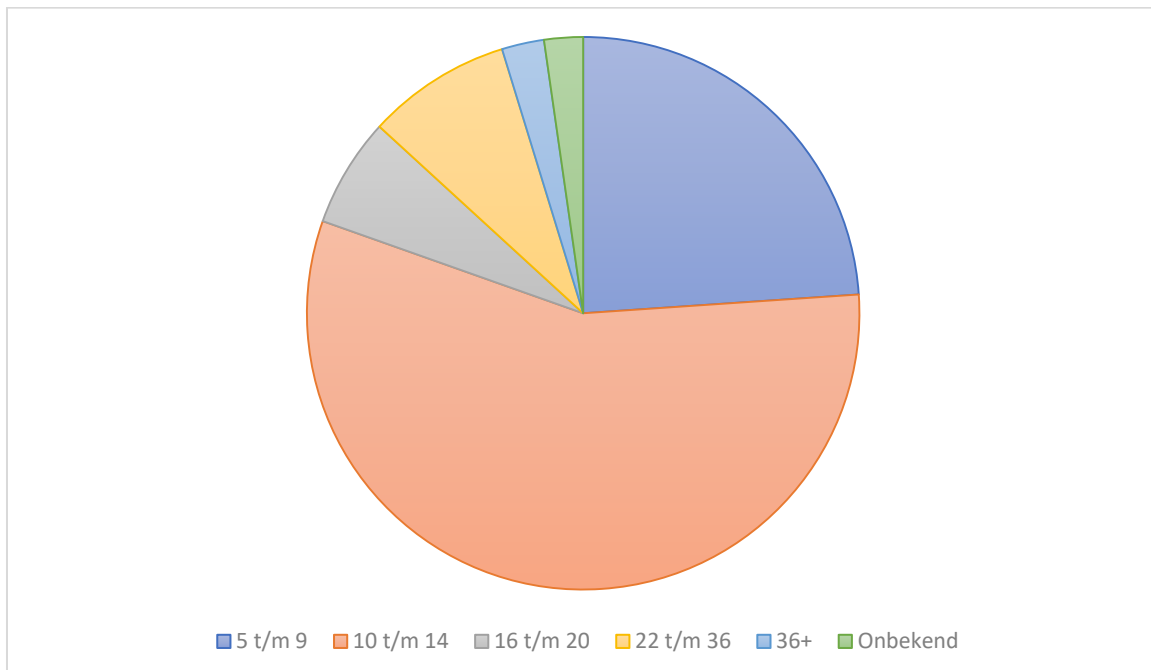
procentueel weergeven. De functies die werden beoefend zijn onderverdeeld in de eerder genoemde vijf rangen. Daarnaast wordt ook de verdeling ten aanzien van de rangen van opvarenden die maar eenmaal zijn uitgevaren, weergegeven. Ook wordt in figuur 10 afgebeeld hoeveel gage de opvarenden die meermaals uitvoeren, kregen.

Tabel 12: *De opbouw van de rangen van opvarenden die eenmaal en meermaals zijn uitgevaren.*

	Eenmaal uitgevaren	Procentueel	Meermaals uitgevaren	Procentueel
Hoge Officiëren	19	1.16%	14	2.92%
Onderofficiëren	47	2.87%	51	10.62%
Ambachtslieden	135	8.25%	59	12.29%
Zeelieden	535	32.70%	225	46.88%
Militairen	890	54.34%	130	27.08%
Onbekend / Anders	10	0.61%	1	0.21%
Totaal	1.636	100	480	100%

Wat opvalt in deze tabel zijn de grote procentuele verschillen. Ten eerste valt op dat er relatief gezien weinig militairen meerdere reizen maakten. Het percentage reizen die de militairen hadden gemaakt ten opzichte van het totaal aantal reizen lag op 27 procent. Het percentage van Nijmeegse militairen die eenmaal waren uitgevaren lag boven de 50 procent. Dit hoge percentage kwam voort uit het feit dat het grootste gedeelte soldaten uit de inlandse provincies en uit het buitenland kwamen.³³ Het lage percentage militairen die meermaals uitvoeren, bewijst dat hun beroep extreem risicovol was er vele van hen stierven.³⁴

Figuur 9: *Verdeling van de gages per maand die werden verdiend door de draaideuropvarenden.*

³³ F.S. Gaastra, *De geschiedenis van de VOC* (7^e druk; Zuthpen 2002) 81.

³⁴ Gaastra, *De geschiedenis van de VOC*, 91.

Militaire rang

De opvarenden die onder de militaire rang vielen hebben in totaal 130 reizen gemaakt. Deze reizen zijn gemaakt door 64 personen. Dit betekent dat er gemiddeld 2,03 reizen zijn gemaakt per opvarende.

De reden voor het einde van het dienstverband bij de laatste reis die de militairen maakten was bij het overgrote deel van de opvarenden, dat zij kwamen te overlijden. De VOC stond in haar tijd onder het gewone volk bekend als een riskante onderneming. In Duitsland was er destijds zelfs een gezegde dat aangaf dat Holland het graf van Duitsland was.³⁵ In dienst gaan als soldaat werd dan ook door Hollandse mannen alleen gedaan wanneer men geen andere plek op de arbeidsmarkt had kunnen vinden. Voor de Nijmeegse opvarenden was de situatie misschien iets gunstiger aangezien de lonen en prijzen in de landgewesten lager lagen dan in de zeegewesten.³⁶ Desalniettemin was in dienst gaan bij de VOC een riskante onderneming, zeker als soldaat. Dit wordt ook uitgedrukt in de cijfers die naar voren komen onder de militairen die meermaals waren uitgevaren bij de VOC. 56 van de 64 opvarenden die bij hun laatste reis in dienst waren als militair overleed op hun laatste reis. Dit zorgt dan ook voor het lage gemiddelde van het aantal reizen dat de militairen ondernamen. Vier van de andere acht militairen repatrieerden aan het einde van hun laatste reis. Bij de andere vier militairen wordt als einde van het dienstverband "laatste vermelding" opgegeven. Bij deze vermelding werd duidelijk gemaakt dat het onbekend was hoe de opvarende uiteindelijk zijn dienstperiode afsloot. Deze vermelding treedt het vaakste op aan het einde van het bestaan van de VOC.³⁷

Wanneer men in dienst ging als militair, was dit dus een riskante onderneming die vaak voortkwam uit wanhoop. De meeste opvarenden die in dienst gingen als militair op hun eerste reis, eindigden ook als militair op hun laatste reis. Er waren echter uitzonderingen waar de keus van de opvarenden goed uitpakte en diegene promotie wist te maken binnen de VOC. In tabel 13 en 14 worden dergelijke voorbeelden afgebeeld.

In tabel 13 is de casus van Jan Cannooij / Cannooij geschetst. Hij schreef zich op zijn eerste reis in bij de kamer van Zeeland als soldaat. Dit hield in dat hij een gage van 9 gulden per maand zal verdienen. Nadat hij was gerepatrieerd en zich opnieuw inschreef voor een dienstverband, kreeg hij de functie van kwartiermeester toebedeeld. De kwartiermeester bevond zich een rang onder de bootsman. Zij hadden verschillende taken, maar zij stonden kortgezegd tussen de groepen matrozen en de bootslieden in.³⁸ Voor opvarende Jan was dit duidelijk een promotie, aangezien hij meer taken kreeg toebedeeld op een schip en omdat hij er in gage op vooruitging. Een kwartier meester verdiende namelijk 14 gulden per maand.

In tabel 14 is de casus van Michiel Anthonij (van) Hateren geschetst. Hij schreef zich op zijn eerste reis bij de kamer van Zeeland in als soldaat. Dit leverde hem dus 9 gulden gage per maand op. Nadat hij was gerepatrieerd, besloot hij zich wederom in te schrijven. Bij de kamer van Hoorn kreeg hij de functie van derde chirurgijn toebedeeld. Aan boord van VOC schepen werkten meestal enkele chirurgijns. Chirurgijns waren geen academisch gevormde artsen, maar hadden een praktijkopleiding genoten binnen de gildestructuur. De nadruk lag op geneeskunde die praktisch was aan boord, zoals

³⁵ J. Lucassen, 'A multinational and its labor force. The Dutch East India Company, 1595-1795', *International Labor and Working-Class History* 66 (2004) 12-39, aldaar 15.

³⁶ Gaastra, *De geschiedenis van de VOC*, 88.

³⁷ Van Durme, Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, 304-305.

³⁸ Functies en rangen aan boord, *De VOCsite* <<https://www.vocsite.nl/geschiedenis/functies.html>> [geraadpleegd op 12-03-2019].

het zetten van breuken, amputaties en aderlatingen.³⁹ De derde meester viel onder leiding van de opperchirurgijn. Opvarende Michiel had dus promotie gemaakt. Ten eerste omdat hij niet meer het gevaarlijkere beroep van soldaat hoefde te beoefenen en ten tweede omdat hij in plaats van 9 gulden gage per maand, 14 gulden gage per maand zou verdienen. De stap van soldaat naar derde chirurgijn lijkt misschien ver gezocht, maar het is mogelijk dat Michiel tijdens zijn militaire dienst een praktische vorm van geneeskunde had geleerd. Ook zou hij deze geneeskunde geleerd kunnen hebben tijdens zijn overtocht naar Azië van een andere chirurgijn. Tabel 13: *Voorbeeld opvarende ID: 95472 en ID: 80219.*

	REIS 1	REIS 2
ID	95472	80219
NAAM	Jan Cannoij	Jan Cannooij
FUNCTIE	Soldaat	Kwartiermeester
CLASSIFICATIE FUNCTIE	5	2
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	9	14
BEGIN	5 februari 1754	21 september 1759
EIND	24 juni 1759	29 september 1762
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Gerepatrieerd
KAMER	Zeeland	Zeeland

Tabel 14: *Voorbeeld opvarende ID: 396343 en ID: 417350.*

	REIS 1	REIS 2
ID	396343	417530
NAAM	Michiel Anthonij Hateren	Michiel Anthonij van Hateren
FUNCTIE	Soldaat	Derde Chirurgijn
CLASSIFICATIE FUNCTIE	5	3
GAGE PER MAAND (IN GULDENS)	9	14
BEGIN	14 mei 1773	2 januari 1776
EIND	17 juli 1775	17 maart 1779
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Overleden
KAMER	Rotterdam	Hoorn

De promotiekansen zijn echter wel klein voor soldaten. 64 opvarenden overleden als soldaat en maar bij 7 gevallen was er sprake van een bescheiden promotie. Vaak schipperden soldaten tussen een matrozen functie en een soldatenfunctie.

Zeelieden

De grootste groep draaideuropvarenden bestaat uit zeelieden. In totaal is er 227 maal uitgevaren door een opvarende die tot deze rang behoorde. Er waren 107 opvarenden die hun carrière bij de VOC begonnen in een functie die tot de rang der zeelieden behoorde. Daartegenover waren er 77 opvarenden die hun carrière afsloten in een functie die behoorde tot deze rang. Dit geeft aan dat er eventueel promotie of degradatie mogelijk was tussen de verschillende rangen. Er komen 33

³⁹Kuipers, *Een multinational onder zeil*, 114.

opvarenden naar voren waarbij promotie of degradatie in hun carrière voorkwam, wanneer zij op hun eerste reis als bijvoorbeeld matroos in dienst gingen. Een oorzaak voor deze grotere kans op promotie zijn de aanzienlijk betere overlevingskansen die de zeelui hadden dan de militairen. Er repatrieerden namelijk 22 van de 77 opvarenden die bij hun laatste dienstverband onder de rang der zeelieden vielen. Van deze 77 opvarenden overleden er 49 en raakten er 2 vermist.

Zoals eerder vermeld lagen er dus kansen voor de zeelui op promotie. Een uitgesproken voorbeeld hiervan is de opvarende Pieter Parras. In figuur 10 wordt zijn loopbaan weergegeven. Zoals te zien is in de figuur schrijft Pieter zich voor zijn eerste reis als bosschietster in bij de kamer van Delft. Als bosschietster waren de leefomstandigheden op het schip slecht voor hem. Daar woonde en werkte hij voor de grote mast en sliep hij tussendecks in hangmatten.⁴⁰ Bij zijn tweede reis maakte Pieter een promotie naar kwartiermeester. De functieomschrijving van de kwartiermeester is hiervoor al genoemd. Nadat hij op zijn derde reis ook als kwartiermeester in dienst ging, schreef hij zich bij zijn vierde reis in als bootsmansmaat. Als bootsmansmaat was hij de vaste hulp van de bootman en was hij verantwoordelijk voor de bezaansmast. Deze functie werd vaak toebedeeld aan zeelieden die in dienst waren geweest als bosschietster en al een promotie achter de rug hadden.⁴¹ Ditzelfde gold voor de functie die Pieter bekleedde op zijn vijfde reis, namelijk de functie van Schiemansmaat. De schiemansmaat was de directe helper van de schieman en was speciaal verantwoordelijk voor de boegspriet.⁴² De overgang van de functie bootsmansmaat tot schiemansmaat was echter wel een vorm van degradatie. Niet ten aanzien van de gages, maar ten aanzien van eventuele mogelijke promotie. Wanneer een opvarende als bootsmansmaat in dienst trad, kon dit gelden als een soort training om uiteindelijk bootman te worden. De bootman verdiende meer dan de schieman. Pieter werd dus misschien uiteindelijk te licht bevonden om bootman te worden, maar kon wel als schieman dienen volgens de compagnie. Vandaar dat hij in dienst trad als schiemansmaat op zijn vijfde reis en vervolgens promotie maakte naar schieman op zijn zesde reis. Als schieman verdiende hij twintig gulden per maand en verbeterde zijn leefomstandigheden op het schip aanzienlijk.

Figuur 10: *Casus van opvarende Pieter Parras.*

ID	naam	functie	Gage per maand	Classificatie functies	BEGIN	EIND	reden uitdiensttreding	KAMER
448102	Pieter Parras	Bosschietster	12	4	19-nov-59	24-sep-61	Gerepatrieerd	Delft
332735	Pieter Parras	Kwartiermeester	14	2	6-apr-66	25-aug-68	Gerepatrieerd	Delft
380111	Pieter Parras	Kwartiermeester	14	2	10-apr-70	24-mei-71	Gerepatrieerd	Delft
133955	Pieter Parras	Bootsmansmaat	14	2	30-jun-73	5-mei-76	Gerepatrieerd	Zeeland
204590	Pieter Parras	Schiemansmaat	14	2	23-aug-76	13-jul-78	Gerepatrieerd	Enkhuizen
198808	Pieter Parras	Schieman	20	2	23-jul-80	21-okt-82	Overleden	Enkhuizen

De carrière die een andere opvarende maakte bij de VOC doet denken aan een jongensboek. De carrière van Gijsbertus de Wijsel wordt in figuur 11 weergegeven. Deze opvarende trad in 1774 als hooploper in dienst bij de compagnie. Hooplopers waren ongeoeffende lichtmatrozen. Zij hadden een lage rang en waren verantwoordelijk voor het helpen van de volmatrozen.⁴³ Gijsbertus beoefende dus op zijn eerste reis een functie die erg laag in de hiërarchie stond. Vervolgens trad hij na drie jaar als hooploper te hebben gediend, in dienst als derdewaak. Dit is een grote overgang, want als derdewaak kreeg Gijsbertus nu 26 gulden per maand uitbetaald in plaats van 7. Ook verbeterde zijn leefomstandigheden op het schip, omdat hij niet meer tussendecks in hangmatten hoefde te slapen

⁴⁰ Van Gelder, *Het Oost-Indisch avontuur*, 152.

⁴¹ Van Durme, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie*, 139-140.

⁴² Ibidem, 148.

⁴³ Van Durme, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie*, 124-125.

tussen het scheepsvolk. Hij werd nu relatief comfortabel gehuisvest in hutten op het achterdek waar hij ook meer en gevarieerder te eten kreeg.⁴⁴ Als derdewaak was hij de derde verantwoordelijke voor de navigatie.⁴⁵ Op de derde reis werd Gijsbertus de functie van onderstuurman toebedeeld. Wederom maakte hij dus promotie aangezien hij meer ging verdienen en de onderstuurman een stapje hoger was in de hiërarchie dan de derdewaak. De onderstuurman was namelijk als tweede verantwoordelijk voor de navigatie.⁴⁶ Aan het einde van zijn tweede dienstverband kreeg Gijsbertus de toestemming om op de particuliere vaart te gaan. Deze reden van uitdiensttreding kwam heel zelden voor. Waarom hij deze stap zette is niet duidelijk. Wellicht kon hij op een particulier schip kapitein worden en bij de VOC niet. Echter kwam Gijsbertus wel terug naar de VOC als kapitein op zijn vierde reis.

Figuur 11: Voorbeeld opvarende Gijsbertus.

ID	naam	functie	Gage per maand	Classificatie functies	BEGIN	EIND	reden uitdiensttreding	KAMER
550913	Gijsbertus de Wijsel	Hooploper	7	4	27-okt-74	19-jun-77	Gerepatrieerd	Amsterdam
558794	Gijsbertus Martienus de Weitsel	Derdewaak	26	1	13-okt-77	1-aug-79	Gerepatrieerd	Amsterdam
561828	Gijsbertus Mathias de Weitzel	Onderstuurman	32	1	1-apr-80	31-jan-84	Naar Particulier Schip	Amsterdam
413421	Gijsbertus Matthias Weitsel	Kapitein (zeeman)	65 tot 80	1	26-jul-85	12-aug-91	Gerepatrieerd	Rotterdam

Naast kansen op promotie voor de zeelui, was er ook sprake van een risico op degradatie. Een aantal matrozen degradeerde in rang van zeelieden naar militairen. Ondanks deze technische degradatie in rang en hiërarchie, hoefden zij echter niet in salaris achteruit te gaan. Een voorbeeld hiervan is Alexander Stuart die wordt beschreven in de onderstaande tabel. In zijn eerste reis vertrok hij als matroos. Aan het einde van zijn dienstverband vertrok hij naar de marine, waarin hij in een militaire sector kwam te werken. Dit zou een verklaring kunnen zijn waarom hij in een militaire functie een aantal jaar later terugkeerde bij de VOC. De opvarende maakte een degradatie ten opzichte van de rang waarin hij zich bevond. Echter verdiende hij wel 16 gulden in de maand in plaats van 10.

	REIS 1	REIS 2
ID	144258	652881
NAAM	Alexander Stuart	Alexander Stuart
FUNCTIE	Matroos	Tamboer
CLASSIFICATIE FUNCTIE	4	5
GAGE PER MAAND	10	16
BEGIN	8 juli 1783	17 oktober 1786
EIND	26 april 1784	31 augustus 1793
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Naar Marine	Laatste Vermelding
KAMER	Zeeland	Amsterdam

Ambachtslieden

Er zijn in totaal 58 reizen gemaakt waarin de functie onder de rang der ambachtslieden viel. 25 van deze reizen betroffen de laatste reis van de carrière van de opvarende bij de VOC. Er overleden 17 van deze 25 opvarenden op deze laatste reis, terwijl er 8 repatrieerden. Het sterftcijfer lag dus lager dan bij de matrozen en soldaten.

⁴⁴ Van Gelder, *Het Oost-Indisch avontuur*, 151-152.

⁴⁵ Van Durme, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie*, 195.

⁴⁶ Ibidem, 194.

Ten aanzien van promotie en degradatie verschilde de rang der ambachtslieden van de rangen der zeelieden en militairen. Wanneer een opvarende namelijk als ambachtsman uitvoer, bleef hij de rest van zijn carrière ambachtsman. Het was wel mogelijk dat een opvarende zijn carrière begon als matroos of soldaat en de promotie maakte naar ambachtsman. Dit was echter maar bij 5 opvarenden het geval. Een voorbeeld hiervan was Michiel Anthonij van Hateren die hierboven is beschreven.

Het overgrote deel van de ambachtslieden trad in een specifieke ambacht in dienst en bleef dit ook zijn gehele carrière bij de VOC. Binnen deze ambachten konden zij wel carrière maken qua gage. Een voorbeeld hiervan wordt gegeven in figuur 12. Opvarende Pieter schreef zich bij zijn eerste reis in als ondermeester. Bij zijn tweede reis trad hij in dienst als oppermeester. Door deze promotie steeg zijn salaris van 22 gulden per maand naar 36 gulden per maand. De functie van oppermeester was de hoogst haalbare rang in de chirurgische sector. Zodoende blijft Pieter dan ook de rest van zijn carrière in deze functie in dienst bij de VOC.

Figuur 12: Voorbeeld van opvarende Pieter die in zijn carrière als chirurgijn diende.

ID	NAAM	FUNCTIE	GAGE PER MAAND	CLASSIFICATIE FUNCTIE	BEGIN	EIND	REDEN UITDIENSTTREDING	KAMER
22961	Pieter de Smet	Ondermeester	22	3	31-dec-18	22-aug-21	Gerepatrieerd	Zeeland
33178	Pieter Smits	Oppermeester	36	3	16-jan-22	6-jul-23	Gerepatrieerd	Zeeland
32450	Pieter Smith	Oppermeester	36	3	10-feb-24	7-jul-25	Gerepatrieerd	Zeeland
36890	Pieter Smit	Oppermeester	36	3	1-okt-25	25-aug-27	Gerepatrieerd	Zeeland
90346	Pieter Smit	Oppermeester	36	3	2-mei-30	18-jun-32	Gerepatrieerd	Zeeland
51012	Pieter de Smith	Oppermeester	36	3	20-mei-33	6-jul-35	Gerepatrieerd	Zeeland
65009	Pieter Smit	Oppermeester	36	3	3-jan-42	2-mrt-45	Overleden	Zeeland

Een ander voorbeeld hiervan is Andreas/Andries Stolberg. Hij trad bij zijn eerste reis in dienst als onder(scheeps)timmerman en maakte bij zijn tweede reis promotie naar opper(scheeps)timmerman.

	REIS 1	REIS 2
ID	587824	198814
NAAM	Andreas Stolberg	Andries Stolberg
FUNCTIE	Onder(scheeps)timmerman	Opper(scheeps)timmerman
CLASSIFICATIE FUNCTIE	3	3
GAGE PER MAAND	22 tot 36	48
BEGIN	27 oktober 1774	23 juli 1780
EIND	24 mei 1780	16 november 1784
REDEN VAN UITDIENSTTREDING	Gerepatrieerd	Gerepatrieerd
KAMER	Amsterdam	Enkhuizen

De ambachtslieden hadden dus wel degelijk kans om promotie te maken. Wanneer zij promotie maakten is dit binnen hun eigen vakgebied. Bij de opvarenden die vaker zijn uitgevaren uit Nijmegen maakten de ambachtslieden geen promotie naar een functie als onderofficier. Daarnaast kwam het ook maar 5 maal voor dat er vanuit de rang der zeelieden promotie werd gemaakt naar een functie als ambachtsman. De rang der ambachtslieden bleek dus een redelijk gesloten rang te zijn.

Onderofficieren

De opvarenden die als onderofficier waren uitgevaren, hadden in totaal 51 reizen gemaakt. Er waren 9 opvarenden die op hun eerste reis in een functie als onderofficier traden. Wanneer dit voorkwam, voerden de opvarenden echter minder betaalde functies uit binnen de rang der onderofficieren. 8 van deze 9 opvarenden verdienden namelijk 14 gulden of minder. De enige uitzondering was Pieter van de Putten. Hij schreef zich in als bottelier en verdiende zodoende 20 gulden per maand. Als

bottelier was hij verantwoordelijk voor het dagelijkse rantsoen aan de kok. Daarnaast moest hij de schipper wekelijks op de hoogte houden van de voorraad.⁴⁷

Er is in de gevonden resultaten tweemaal sprake van onderofficieren die tijdens hun carrière promotie hadden gemaakt naar een functie als hoge officier. Deze twee opvarenden worden weergegeven in figuur 13. De eerste opvarende Nicolaas/Nicolaes begon zijn carrière als bosschieter en wist uiteindelijk op te klimmen tot derdewaak. Dit is in overeenstemming met het eerder genoemde feit dat zeelieden een grotere kans hadden om promotie te maken. Bij Nicolaas/Nicolaes verliep zijn loopbaan stapsgewijs ten aanzien van gage en hiërarchische positie. In tegenstelling tot Nicolaas/Nicolaes maakte de volgende opvarende Frans Lodewijk een veel grotere stap in zijn loopbaan. Na twee dienstverbanden als konstabelsmaat waar hij de direct hulp van de konstabel was, trad hij de derde reis in dienst als luitenant. Hiermee werd na 1783 de opperstuurman bedoeld.⁴⁸ Zodoende verdiende Frans Lodewijk in plaats van 14 gulden per maand ineens 48 gulden per maand. Het is opmerkelijk dat deze opvarende een dergelijke promotie maakte. Een reden hiervoor zou kunnen voortkomen uit het feit dat met name konstabelsmaten een aanstelling tot schipper konden verdienen. Eventueel kwam de promotie van Frans Lodewijk voort uit een soort noodgreep waarbij de schipper of stuurman overleed, waardoor Frans Lodewijk kon opschuiven.⁴⁹

Er bestonden ook mogelijkheden voor zeelui om promotie te maken naar een functie als onderofficier. Een goed voorbeeld hiervan was Pieter Parras, die eerder al behandeld is.

Figuur 13: Voorbeelden van promoties van opvarenden van onderofficier naar hoge officier.

ID	NAAM	rol_naam_functie_NL	Gage per maand	Classificati	BEGIN	EIND	REDEN UITDIENST	KAMER
331071	Nicolaas Schratser	Bosschieter	12	4	10-okt-63	11-apr-65	Gerepatrieerd	Delft
355710	Nicolaas Schraffert	Bottelier	20	2	15-nov-65	3-jul-67	Gerepatrieerd	Rotterdam
423311	Nicolaes Schrassert	Derdewaak	26	1	5-mei-68	3-dec-68	Overleden	Rotterdam
558042	Frans Lodewijk Sittig	Konstabelsmaat	14	2	5-jan-78	3-jul-79	Gerepatrieerd	Amsterdam
560277	Frans Lodewijk Sittigh	Konstabelsmaat	14	2	4-jan-80	17-nov-84	Gerepatrieerd	Amsterdam
677104	Frans Lodewijk Sittig	Luitenant (zeeman)	48	1	19-okt-85	22-mei-87	Overleden	Amsterdam

Hoge officieren

De rang der hoge officieren is de rang waar de minste reizen door worden gemaakt. Er werden maar 14 reizen gemaakt waar de opvarende een functie als hoge officier bekleedde. Dit is ook logisch aangezien er veel professionaliteit en ervaring op zee werden geëist voor deze functies. Er hebben 7 verschillende opvarenden een reis gemaakt als hoge officier. Twee van hen waren op hun eerste reis uitgevaren als hoge officier. De andere vijf hadden in een later stadium in hun carrière promotie gemaakt tot hoge officier.

De twee opvarenden die op hun eerste reis waren uitgevaren als hoge officier worden weergegeven in figuur 14. Opvarende Petrus vertrok op zijn eerste reis als cadet (de marine). De functie hield in dat hij een opleiding kreeg om uiteindelijk hoge officier te worden.⁵⁰ Uiteindelijk groeide Petrus door naar derdewaak. Waarschijnlijk had hij hierna nog promotie kunnen maken binnen de VOC en in de hiërarchie kunnen stijgen, ware het niet dat hij op zijn tweede reis al overleed.

Opvarende Hendrik vertrok op zijn eerste reis meteen als schipper. Dit is opmerkelijk aangezien van schippers werd gevraagd dat zij veel ervaring op zee en bij de VOC hadden. Een reden voor deze opmerkelijke aanstelling zou voort kunnen komen uit het feit dat Hendrik een bedrag had

⁴⁷ Van Durme, Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, 170.

⁴⁸ VOC opvarenden, gebruik: functies, *Het Nationaal Archief*

<<http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00344/colofon/functies>> [geraadpleegd op 12-03-2019].

⁴⁹ J.R. Bruijn, *Schippers van de VOC in de achttiende eeuw. Aan de wal en op zee* (Amsterdam 2008) 135.

⁵⁰ Van Durme, Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, 196.

betaald voor een aanstelling in een dergelijke functie. Het was niet ongebruikelijk om via een tussenpersoon een functie te verwerven bij de VOC. In de kamer Zeeland kostte een plek van bijvoorbeeld schipper rond de 2500 gulden. Daarnaast was het ook niet uit te sluiten dat Hendrik via zijn verwanten aan deze hoge functie was gekomen.⁵¹ De reizen van Hendrik worden ook beschreven in het artikel van R. van Hoften. Daarin wordt niks gesteld over een eventuele betaling voor een dergelijke functie. Echter stelt hij wel dat Hendrik een loopbaan had gevolgd bij de Admiraliteit van Amsterdam.⁵² Het voorbeeld van Hendrik laat dus zien dat het mogelijk was om van de marine over te stappen naar de VOC.

Figuur 14: Voorbeelden van opvarenden die op hun eerste reis in dienst traden als hoge officier.

ID	NAAM	FUNCTIE	Gage per maand	Classificat	BEGIN	EIND	ove_tekst	KAMER
656167	Petrus van Elsenbreek	Cadet (de marine)	onbekend	1	18-dec-85	31-jul-87	Gerepatrie	Amsterdam
648825	Petrus Hubertus van Elsenbroek	Sousluitenant (derdewaak)	26	1	5-mrt-89	12-mrt-91	Overleden	Amsterdam
497717	Hendrik de Hart	Schipper	65 tot 80	1	15-nov-65	10-jul-67	Gerepatrie	Amsterdam
598187	Hendrik de Haart	Kapitein (zeeman)	65 tot 80	1	24-nov-67	20-mei-71	Overleden	Amsterdam

Zoals eerder is vermeld, was het voor zeelieden mogelijk om promotie te maken binnen de VOC. Het voorbeeld van opvarende Gijsbertus, die eerder was vermeld kan als voorbeeld dienen. Deze opvarende had echter geen carrière die vaak voorkwam binnen de VOC. Wanneer bijvoorbeeld een matroos promotie wilde maken, was een loopbaan zoals in figuur 15 wordt beschreven de norm. Opvarende Jacob Smit begint als matroos aan zijn carrière bij de VOC. Vervolgens treedt hij in dienst als konstabelsmaat. Zoals eerder is gezien, was deze functie de perfecte opstap naar een functie als hoge officier. Ook Jacob maakt promotie nadat hij als konstabelsmaat had gediend. Hij is in dienst als derdewaak en onderstuurman.

Figuur 15: Voorbeeld loopbaan opvarende Jacob Smit.

ID	NAAM	FUNCTIE	Gage per maand	Classificat	BEGIN	EIND	REDEN UITDIENSTTREDING	KAMER
374448	Jacob Smit	Matroos	10	4	12-jun-15	31-jul-17	Gerepatrieerd	Hoorn
674023	Jacob Smit	Konstabelsmaat	14	2	16-mei-19	23-sep-22	Gerepatrieerd	Amsterdam
212532	Jacob Smit	Derdewaak	26	1	9-jan-23	5-jul-24	Gerepatrieerd	Amsterdam
232996	Jacob Smit	Onderstuurman	32	1	30-sep-25	10-jul-27	Gerepatrieerd	Amsterdam
232810	Jacob Smit	Onderstuurman	32	1	7-feb-28	4-dec-28	Overleden	Amsterdam

⁵¹ J.R. Bruijn, *Schippers van de VOC*, 131.

⁵² R. van Hoften, 'Hendrik Otto de Haard', 54-60.

Conclusie

In de voorgaande hoofdstukken is ten eerste beschreven hoe Nijmeegse opvarenden die in de 18^e eeuw vaker dan eenmaal zijn uitgevaren met de VOC geïdentificeerd kunnen worden. Hiervoor werd een methodologie ontwikkeld. Aan de hand van deze Nijmeegse casus werd een methodologie beschreven om tot de gewenste resultaten te komen. Deze resultaten zijn vervolgens geanalyseerd om de kenmerken van deze groep opvarenden in beeld te brengen. Daarnaast werden de loopbanen van de Nijmegenaren, aan de hand van verschillende voorbeelden, gereconstrueerd.

De methodologie die werd ontwikkeld zou als een stappenplan kunnen dienen voor personen die, aan de hand van een overeenkomende geografische casus, eveneens onderzoek zouden willen doen naar opvarenden die meermaals uitvoeren. Er zijn bij deze methodologie echter enkele kritische noten te vermelden.

Om de koppels te kunnen identificeren werden in de methodologie de data van de scheepsreizen, de leeftijden, de functies en de namen van de opvarenden meegenomen. Wanneer de scheepsreizen niet overlaptten of te ver uit elkaar lagen en de namen en de functies van de opvarenden overeenkwamen, werden de koppels goedgekeurd. Het is echter onmogelijk om te stellen dat de reizen die zijn gemaakt door de koppels, honderd procent zeker door dezelfde persoon zijn gemaakt. Zeker bij veelvoorkomende achternamen als Jansen of Peter was het lastig om de reizen van de opvarenden aan elkaar te koppelen. Dit werd verder bemoeilijkt wanneer de opvarenden daarnaast ook nog eens een veelvoorkomende voornaam bezat. Door nader onderzoek naar de pagina's in de scheepssoldijboeken van de opvarenden, is het mogelijk om te concluderen dat een koppel correct of incorrect is. De beperkte omvang van dit bachelorwerkstuk liet echter niet toe om dieper te graven in de opvarenden die voortkwamen uit de methodologie. De methodologie verder voortbouwen aan de hand van bijvoorbeeld nader onderzoek naar de scheepssoldijboeken, zou een mogelijk onderwerp zijn voor verder onderzoek.

Ook de gebruikte Levenshteinafstand heeft zijn beperkingen. De Levenshteinafstand meet de gelijksoortigheid tussen twee woorden, maar houdt geen rekening met fonetische overeenkomsten. Zo is het mogelijk dat twee namen die niet hebben voldaan aan de bepaalde grens van de Levenshteinafstand, fonetisch gezien wel op elkaar lijken. Er zijn fonetische algoritmes ontwikkeld zoals de Kölner Phonetik voor de Duitse taal⁵³ en de Metaphone3 voor de Engelse⁵⁴. Voor de Nederlandse taal is deze echter nog niet ontwikkeld. Wellicht wanneer een fonetisch algoritme is ontwikkeld voor de Nederlandse taal, deze effectiever de overeenkomsten tussen de verschillende namen zou kunnen berekenen. Een toepassing van een fonetisch algoritme op opvarenden is wellicht een bron voor verder onderzoek.

Ondanks de beperkingen ten aanzien van de methodologie zijn de resultaten die aan de hand van de methodologie naar voren kwamen, gebruikt als theoretisch kader om te analyseren. Wat ten eerste naar voren kwam is dat hoe hoger de opvarende in de hiërarchie stond op het schip, des te vaker deze uitvoer. Dit zou kunnen voortkomen uit de hogere overlevingskansen die opvarenden in een hogere functie hadden ten opzichte van opvarenden in een langere rang. Deze betere overlevingskansen kwamen voort uit de betere leefomstandigheden aan boord. Met name onder de militaire rang lag het sterftecijfer hoog. Doordat de opvarenden in een hogere functie vaker uitvoeren, lag het gemiddelde gage bij opvarenden die meermaals uitvoeren bij de VOC dan ook hoger dan bij de opvarenden die eenmaal uitvoeren.

⁵³ Kölner Phonetik, *Wikipedia* <https://de.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6lner_Phonetik> [geraadpleegd op 14-03-2019].

⁵⁴ Metaphone: Metaphone 3, *Wikipedia* <https://en.wikipedia.org/wiki/Metaphone#Metaphone_3>[geraadpleegd op 14-03-2019].

Ondanks dat de opvarenden afkomstig waren uit een inlandse provincie, waren er ook voor hen kansen op promotie. Desondanks speelden afkomst en relaties een belangrijke rol in het verloop van een carrière van de opvarende. Daarnaast speelde ook een religie een rol in de kansen op promotie. De VOC stond erom bekend dat het geen katholieken in hoge functies wilden plaatsen.⁵⁵ Een groot gedeelte van Nijmegen was destijds katholiek⁵⁶ en toch hebben een aantal van deze Nijmeegse opvarenden een hoge functie bedreven. Dat zij toch promotie wisten te maken zou kunnen voortkomen uit het feit dat er in de tweede helft van de achttiende eeuw een toename van onervaren zeelieden ontstond voor de VOC.⁵⁷ De meeste promoties die de Nijmegenaren maken, vinden dan ook plaats in de tweede helft van de achttiende eeuw. De Nijmeegse draaideuropvarenden konden door de achteruitgang van de kwaliteit van het personeel en de hoge sterfte, wellicht makkelijker promotie maken.

Door het ontwikkelde methodologische stappenplan is het voor iedereen mogelijk om aan de hand van een geografische casus onderzoek te doen naar opvarenden die meermaals uitvoeren. Deze geografische casus kan nieuwe inzichten met zich meebrengen ten aanzien van het personeel dat afkomstig is uit zowel het buitenland als de inlandse provincies. Ondanks verschillende literatuur die aanwezig is op het gebied van de herkomst van personeel bij de VOC, zijn systematische analyses op specifieke gebieden van herkomst nog niet uitgevoerd. Zodoende zou dit onderzoek als basis kunnen dienen voor onderzoek naar opvarenden uit een willekeurige plaats van herkomst in Europa. Kortom, kan deze scriptie dienen als bouwsteen voor verder onderzoek naar het pluriforme personeel van de VOC, zodat de wereld van de VOC in onze beleving nog kleurrijker kan worden.

(Aantal woorden hoofdtekst: 9.764)

⁵⁵ Van Durme, Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, 53-56.

⁵⁶ H.P.H. Nusteling, *Binnen de vesting Nijmegen. Confessionele en demografische verhoudingen ten tijde van de Republiek* (Zutphen 1979) 13-16.

⁵⁷ Van Gelder, *Het Oost-Indisch avontuur*, 48-49.

Bibliografie

- Bochove, C. van, 'From Nijmegen to Asia in the eighteenth century' in: P. Puschmann en T. Riswick ed., *Building bridges. Scholars, history and historical demography. A festschrift in honor of professor Theo Engelen* (Nijmegen, 2018) 118-134.
- Bouwer, K., 'Ronselen voor de VOC' in: *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 50-54.
- Bruijn, J.R., *Schippers van de VOC in de achttiende eeuw. Aan de wal en op zee* (Amsterdam, 2008).
- Bruijn, J.R. en F.S. Gaastra, 'The Dutch East India Company's shipping, 1602-1795, in a comparative perspective' in: J.R. Bruijn en F.S. Gaastra ed., *Ships, sailors and spices. East India Companies and their shipping in the 16th, 17th and 18th centuries* (Amsterdam, 1993).
- Bruijn, J.R. en J. Lucassen, *Op de schepen der Oost-Indische Compagnie. Vijf artikelen van J. de Hullu* (Groningen, 1980).
- Bruijn, J.R., 'De personeelsbehoefte van de VOC overzee en aan boord, gezien in Aziatisch en Nederlands perspectief' in: *BMGN – Low Countries historical review* 91:2 (1976) 218-248.
- Boxer, C., *The Dutch Seaborne Empire, 1600-1800* (Londen, 1965).
- Durme, M. van, *Zuid-Nederlanders in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Tweede helft achttiende eeuw* (Masterscriptie Geschiedenis, Universiteit Gent, Gent 2008).
- Gaastra, F.S., *De geschiedenis van de VOC* (Leiden, 2002).
- Gelder, R. van, *Het Oost-Indisch avontuur. Duitsers in dienst van de VOC* (Nijmegen, 1997).
- Hellinga, G. G., *Geschiedenis van Nederland. De canon van ons vaderlands verleden* (Zuthphen, 2008).
- Hoften, R. van, 'Hendrik Otto de Haard. Een Nijmeegse VOC-schipper naar China' in: *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 54-60.
- Ketting, H., *Leven, werk en rebellie aan boord van Oost-Indiëvaarders (1595-±1650)* (Amsterdam, 2002).
- Kuipers, J.J.B., *De VOC. Een multinational onder zeil, 1602-1799* (Zuthphen, 2014).
- Lequin, F., *Het personeel van de Verenigde Oost-Indische Compagnie in Azië in de 18^e eeuw* (Alphen aan de Rijn, 2005).
- Lucassen, J., 'A multinational and its labor force. The Dutch East India Company, 1595-1795' in: *International labor and working class history* 66 (2014) 12-39.
- Nusteling, P.H., *Binnen de vesting Nijmegen. Confessionele en demografische verhoudingen ten tijde van de Republiek* (Zutphen, 1979).
- Roeper, V. en R. van Gelder, *In dienst van de Compagnie. Leven bij de VOC in honderd getuigenissen (1602-1799)* (Amsterdam, 2002).
- Royen, P.C. van, *Zeevarenden op de koopvaardijvloot. Omstreeks 1700.* (Amsterdam, 1987).
- Schouwenburg, K.L. van, 'Het personeel op de schepen van de Kamer Delft der VOC in de tweede helft der 18^e eeuw' in: *Tijdschrift voor Zeegeschiedenis* 8:2 (1989) 179-186.
- Schouwenburg, K.L. van, 'Het personeel op de schepen van de Kamer Delft der VOC in de eerste helft der 18^e eeuw' in: *Tijdschrift voor Zeegeschiedenis* 7:1 (1988) 76-93.
- Voortman, R.F., 'De VOC en de stad Rotterdam' in: P. Grimm red., *Heeren in Zaken. De Kamer Rotterdam van de Verenigde Oostindische Compagnie* (Zuthphen, 1997) 9-34.
- Wijn, J.W. de, *Aalsmeerders bij de VOC. Avonturen in Afrika en Azië* (Aalsmeer, 2010).

- Wolf, A.F.C.M. 'Het einde van de VOC' in: *Numaga: Nijmeegs Katern* 16:4 (2002) 61.

Websites:

De VOCsite	-	https://www.vocsite.nl
Nationaal Archief	-	www.gahetna.nl
Wikipedia	-	www.wikipedia.com

Primaire bron:

De database van de scheepssoldijboeken der VOC opvarenden.

Bijlagen

MATCH #	ID	VOORNAAM	PATRONIEM	TUSSENVOEGSEL	ACHTERNAAM	FUNCTIE	GAGE PER MAAND	CLASSIFICATIE FUNCTIES	BEGIN	EIND	REDEN UITDIENSTTREEDING	KAMER	REIS#
1	195725	Sandert		van	Aalst	Matroos	10	4	19-dec-87	9-feb-89	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
1,1	411638	Sander		van	Aalst	Matroos	10	4	4-jul-89	17-aug-91	Gerepatrieerd	Delft	2
1,2	615455	Sander		van	Aalst	Bosschiet	12	4	17-dec-91	22-mei-92	Overleden	Amsterdam	3
2	404124	Abraham			Abrahamsz	Matroos	10	4	11-apr-37	27-okt-38	Gerepatrieerd	Delft	1
2,1	59239	Abram			Abramsz	Bosschiet	12	4	2-apr-39	6-jan-41	Overleden	Zeeland	2
3	79347	Willem			Albregtson	Matroos	10	4	2-jul-60	24-jul-62	Gerepatrieerd	Zeeland	1
3,1	382503	Willem			Albregtsen	Bosschiet	12	4	10-apr-63	8-nov-63	Overleden	Delft	2
4	640021	Claas			Aldersz	Matroos	10	4	11-jan-11	14-aug-12	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
4,1	675000	Claas			Aldersz.	Matroos	10	4	27-okt-12	2-jun-17	Overleden	Amsterdam	2
5	310870	Jan	Fredrik		Arends	Matroos	10	4	1-aug-45	11-sep-47	Gerepatrieerd	Hoorn	1
5,1	300603	Jan			Arendsz	Kok	20	3	6-mei-48	30-mei-52	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
5,2	377082	Jan			Arendsz	Kok	20	3	9-mrt-53	16-mei-53	Overleden	Amsterdam	3
6	329293	Dirk			Beekman	Opperzeil	20	3	19-okt-46	2-sep-48	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
6,1	478929	Dirk			Beekman	Opperzeil	20	3	26-mei-57	21-jul-57	Overleden	Amsterdam	2
7	441855	Dirk			Beekman	Bosschiet	12	4	12-apr-51	24-apr-53	Gerepatrieerd	Zeeland	1
7,1	87908	Dirk			Beekman	Bosschiet	12	4	12-jun-53	31-mei-55	Gerepatrieerd	Zeeland	2
7,2	401649	Dirk			Beekman	Bosschiet	12	4	18-okt-55	1-aug-61	Gerepatrieerd	Rotterdam	3
7,3	460305	Dirk			Beekman	Bosschiet	12	4	28-sep-61	14-aug-65	Overleden	Rotterdam	4
8	87598	Jacobus			Beerends	Soldaat	9	5	19-aug-54	9-jun-61	Gerepatrieerd	Zeeland	1
8,1	354198	Jacob			Berends	Soldaat	9	5	5-mei-62	21-jun-70	Overleden	Rotterdam	2
9	668509	Jan		de	Beijer	Matroos	10	4	8-nov-16	27-sep-20	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
9,1	213161	Jan		de	Beijer	Schieman	20	2	9-jul-21	12-jul-27	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
10	153205	Jan		van den	Bergh	Soldaat	9	5	19-mei-07	16-jul-10	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
10,1	159132	Jan		van den	Berg	Soldaat	9	5	11-jan-11	11-jul-27	Gerepatrieerd	Enkhuizen	2
10,2	236797	Jan		van den	Berg	Provoost	12	2	11-nov-29	26-dec-29	Overleden	Amsterdam	3
11	462412	Willem		van den	Berg	Bosschiet	12	4	9-apr-52	14-aug-57	Gerepatrieerd	Delft	1
11,1	445894	Willem		van den	Berg	Bosschiet	12	4	2-okt-59	24-sep-61	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
11,2	482170	Willem		van den	Berg	Bosschiet	12	4	15-jun-63	7-jan-65	Overleden	Amsterdam	3
12	517944	Pieter		van den	Berg	Bosschiet	12	4	7-dec-56	12-jun-60	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
12,1	81093	Pieter		van den	Berge	Schieman	20	2	9-jan-61	28-feb-62	Vermist	Zeeland	2
13	38541	Willem			Berkemeijer	Soldaat	9	5	1-jun-24	3-aug-35	Gerepatrieerd	Zeeland	1
13,1	370849	Willem			Berkemeijer	Soldaat	9	5	6-mei-36	1-jan-37	Overleden	Rotterdam	2
14	162271	Floris			Bescheer	Adelborst	10	5	20-jan-06	1-aug-17	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
14,1	321142	Floris			Bescheer	Soldaat	9	5	4-mei-19	13-nov-25	Gerepatrieerd	Delft	2
14,2	275737	Floris			Bepheer	Korporaal	14	5	27-okt-40	28-nov-40	Overleden	Amsterdam	3
15	224875	Wouter			Bisthorst	Adelborst	10	5	30-jan-27	31-jul-34	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
15,1	260988	Wouter			Bieshorst	Soldaat	9	5	1-feb-35	5-aug-44	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
15,2	87396	Wouter			Biesthos	Soldaat	9	5	30-nov-53	20-jul-54	Overleden	Zeeland	3
16	416202	Harpert			Boers	Soldaat	9	5	17-okt-22	20-mei-30	Gerepatrieerd	Hoorn	1
16,1	388579	Herpert			Boerse	Adelborst	10	5	15-mei-32	24-nov-32	Overleden	Hoorn	2

17	228733	Jan			Bokeman	Matroos	10	4	25-dec-24	30-jul-31	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
17,1	50968	Jan			Bohemen	Konstabe	14	2	20-mei-33	6-sep-33	Overleden	Zeeland	2
18	224864	Johan	Mattheus		Boniol	Sergeant	20	5	30-jan-27	9-okt-29	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
18,1	266334	Jan	Mattheus		Bonniol	Lanspass	12	5	27-okt-34	5-sep-36	Overleden	Amsterdam	2
19	250935	Willem			Borstuis	Soldaat	9	5	19-mrt-29	25-jun-35	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
19,1	264229	Willem			Borsius	Soldaat	9	5	10-mrt-37	13-apr-40	Overleden	Amsterdam	2
20	454363	Willem			Bouwhuijsen	Soldaat	9	5	6-okt-50	9-jun-61	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
20,1	483556	Willem			Bouwhuijsen	Korporaa	14	5	31-okt-62	17-mei-64	Overleden	Amsterdam	2
21	74556	Leendert			Brouwers	Oploper	7	4	29-mrt-61	23-jul-65	Gerepatrieerd	Zeeland	1
21,1	504427	Leendert			Brouwer	Matroos	10	4	25-okt-65	18-apr-67	Overleden	Amsterdam	2
22	135662	Lambertus			Brouwers	Matroos	10	4	19-aug-79	31-mei-89	Gerepatrieerd	Zeeland	1
22,1	164985	Lambert			Brouwers	Matroos	10	4	3-aug-89	14-dec-89	Vermist	Zeeland	2
23	5736	Aart			Bruijn	Bosschiet	12	4	13-okt-04	14-sep-08	Gerepatrieerd	Zeeland	1
23,1	9862	Aart		de	Bruijn	Kwartiern	14	2	7-jan-09	26-feb-14	Overleden	Zeeland	2
24	128781	Martinus		de	Bruijn	Hooplope	7	4	21-apr-50	6-aug-52	Gerepatrieerd	Zeeland	1
24,1	88923	Martinus		de	Bruijn	Matroos	10	4	24-okt-52	29-mei-55	Gerepatrieerd	Zeeland	2
24,2	91558	Martinus		de	Bruijn	Bosschiet	12	4	13-aug-55	26-okt-58	Overleden	Zeeland	3
25	663597	Gerrit			Cambel	Soldaat	9	5	7-mei-09	11-jul-16	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
25,1	654233	Gerrit			Cambel	Soldaat	9	5	25-apr-17	7-dec-22	Overleden	Amsterdam	2
26	529669	Albert		van	Campen	Bosschiet	12	4	4-nov-48	9-okt-51	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
26,1	411787	Albert		van	Kampen	Bosschiet	12	4	12-jan-52	26-jul-56	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
26,2	527341	Albert		van	Kampen	Bosschiet	12	4	26-mei-57	6-jun-58	Overleden	Amsterdam	3
27	95472	Jan			Cannooij	Soldaat	9	5	5-feb-54	24-jun-59	Gerepatrieerd	Zeeland	1
27,1	80219	Jan			Cannooij	Kwartiern	14	2	21-sep-59	29-sep-62	Gerepatrieerd	Zeeland	2
28	685181	Dirck			Christiaensz	Soldaat	9	5	15-dec-00	29-aug-02	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
28,1	682319	Dirck			Cristiaens	Soldaat	9	5	22-jan-03	5-sep-04	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
29	754891	Jan			Coene	Adelborst	10	5	28-apr-03	23-jul-05	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
29,1	767695	Jan			Coenen	Adelborst	10	5	16-nov-05	4-jul-06	Weggelopen	Amsterdam	2
30	455726	Gosewijn		van	Coeverden	Kanonnie	onbekend	5	20-apr-53	14-jun-58	Gerepatrieerd	Delft	1
30,1	103350	Gosewijn		van	Coeverden	Sergeant	20	5	27-nov-58	8-dec-58	Overleden	Zeeland	2
31	6158	Jan			Cornelisse	Bosschiet	12	4	13-okt-04	18-aug-12	Gerepatrieerd	Zeeland	1
31,1	15656	Jan			Cornelisz:	Bosschiet	12	4	7-mrt-13	6-aug-15	Gerepatrieerd	Zeeland	2
32	387592	Hendrik		van	Cortrijk	Matroos	10	4	25-apr-20	5-jul-24	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
32,1	228440	Hendrik		van	Cortrijk	Bosschiet	12	4	26-mei-27	20-mei-30	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
32,2	49105	Hendrik			Cortrijk	Bosschiet	12	4	1-jun-31	13-aug-33	Gerepatrieerd	Zeeland	3
32,3	392748	Hendrik		van	Cortrijck	Bosschiet	12	4	28-apr-35	8-aug-36	Gerepatrieerd	Rotterdam	4
32,4	468867	Hendrik		van	Cortrijk	Bosschiet	12	4	11-apr-37	11-sep-39	Gerepatrieerd	Rotterdam	5
32,5	94236	Hendrik			Cortrijk	Bosschiet	12	4	31-dec-43	2-sep-45	Gerepatrieerd	Zeeland	6
32,6	70768	Hendrik			Cortrijk	Bosschiet	12	4	9-okt-45	2-aug-47	Overleden	Zeeland	7
33	19032	Jan			Cris	Matroos	10	4	16-mei-16	24-sep-20	Gerepatrieerd	Zeeland	1
33,1	219978	Jan			Kris	Bosschiet	12	4	29-apr-22	11-jun-24	Overleden	Amsterdam	2

34	574069	Hendrik		van	Daalen	Hooplope	7	4	25-sep-67	18-jul-69	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
34,1	509939	Hendrik		van	Daalen	Matroos	10	4	12-okt-69	9-aug-71	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
34,2	540989	Hendrik		van	Dalen	Provoost	12	2	25-sep-71	25-aug-74	Gerepatriceerd	Amsterdam	3
35	379430	Jan	Herman		Daame	Matroos	10	4	12-mrt-37	9-jul-40	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
35,1	300982	Jan	Herman		Daame	Bosschiet	12	4	7-mrt-43	25-aug-45	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
36	91590	Claes		van	Dam	Jongmatroos	8	4	13-aug-55	13-aug-57	Gerepatriceerd	Zeeland	1
36,1	97464	Claas		van	Dam	Matroos	10	4	18-okt-57	22-feb-58	Overleden	Zeeland	2
37	420831	Jurge			Dames	Matroos	10	4	28-okt-47	6-aug-48	Weggelopen	Delft	1
37,1	350186	Jurien			Damans	Bosschiet	12	4	7-jan-49	7-jun-50	Gerepatriceerd	Rotterdam	2
38	170597	Hermanus			Damus	Soldaat	9	5	23-jan-18	6-jul-26	Gerepatriceerd	Enkhuizen	1
38,1	175546	Harmanus			Dames	Korporaal	14	5	9-jan-44	24-aug-45	Overleden	Enkhuizen	2
39	99594	Claes	Jansen	van	Dik	Jongmatroos	8	4	4-okt-58	19-jun-61	Gerepatriceerd	Zeeland	1
39,1	526681	Claas	Jansse	van	Dijk	Jongmatroos	8	4	12-dec-61	3-jun-65	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
39,2	514742	Claas	Jansse	van	Dijk	Matroos	10	4	15-nov-65	22-jul-67	Gerepatriceerd	Amsterdam	3
39,3	599658	Claas	Jansse	van	Dijk	Matroos	10	4	24-nov-67	2-jun-69	Gerepatriceerd	Amsterdam	4
39,4	517747	Claas	Jansse	van	Dijk	Matroos	10	4	29-dec-69	3-aug-70	Overleden	Amsterdam	5
40	736894	Claas			Dirksen	Matroos	10	4	11-mei-04	14-sep-08	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
40,1	667887	Claas			Dirkse	Matroos	10	4	7-mei-09	26-nov-13	Overleden	Amsterdam	2
41	479073	Pieter	Manssen	van	Edelenburg	Soldaat	9	5	26-mrt-60	18-jul-69	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
41,1	537304	Pieter	Mansse	van	Edelenburg	Soldaat	9	5	2-okt-69	31-mei-77	Laatste vermelding	Amsterdam	2
42	656167	Petrus		van	Elsensbreek	Cadet (de)	onbekend	1	18-dec-85	31-jul-87	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
42,1	648825	Petrus	Hubertus	van	Elsensbroek	Sousluit	26	1	5-mrt-89	12-mrt-91	Overleden	Amsterdam	2
43	349505	Willem			Engeloo	Bosschiet	12	4	11-nov-45	2-sep-48	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
43,1	350524	Willem			Engelrook	Bosschiet	12	4	21-apr-49	30-jun-64	Overleden	Rotterdam	2
44	756304	Lucas	Janssen	van	Ent	Matroos	10	4	10-mei-05	10-aug-09	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
44,1	645673	Luijckas	Jansz:		Ent	Matroos	10	4	19-jan-10	18-aug-13	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
44,2	669367	Luijckas		van	Ent	Matroos	10	4	24-apr-14	17-jul-18	Gerepatriceerd	Amsterdam	3
44,3	638716	Luijckas		van	Ent	Matroos	10	4	14-jan-19	5-jul-24	Gerepatriceerd	Amsterdam	4
45	680288	Hendrik			Erkes	Jongen	5	4	14-aug-84	31-jul-87	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
45,1	466075	Hendrik			Erkes	Matroos	10	4	19-dec-87	26-jun-90	Gerepatriceerd	Hoorn	2
45,2	676996	Hendrik			Erkes	Matroos	10	4	2-okt-90	26-jul-91	Overleden	Amsterdam	3
46	681422	Harme			Francke	Soldaat	9	5	11-mei-04	3-aug-11	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
46,1	318089	Harmen			Franse	Soldaat	9	5	4-mei-16	19-feb-19	Overleden	Delft	2
47	385868	Jan			Frankot	Soldaat	9	5	7-mei-46	18-mei-66	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
47,1	491347	Johan			Frankot	Soldaat	9	5	24-sep-66	29-jan-70	Overleden	Amsterdam	2
48	238461	Fredrik		van	Gent	Adelborst	10	5	11-dec-30	8-jul-40	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
48,1	299274	Fredrik		van	Gent	Korporaal	14	5	20-jan-41	25-jan-41	Overleden	Amsterdam	2
49	364394	Willem		van	Gent	Soldaat	9	5	24-mei-60	24-mei-67	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
49,1	578361	Willem	Fredrik	van	Gent	Korporaal	14	5	7-mei-68	7-aug-94	Overleden	Amsterdam	2
50	671457	Jan			Gerridse	Matroos	10	4	10-feb-19	21-aug-21	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
50,1	206973	Jan			Gerritsz	Bosschiet	12	4	21-dec-21	7-mei-24	Overleden	Amsterdam	2

51	580685	Rut			Gijsberts	Matroos	10	4	1-okt-70	30-mei-72	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
51,1	583141	Rut			Gijsberts	Bosschiet	12	4	7-apr-75	30-aug-76	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
51,2	557034	Rut			Gijsberts	Matroos	10	4	25-okt-76	5-jun-78	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
51,3	595531	Rut			Gijsbert	Matroos	10	4	6-jan-79	5-apr-81	Overleden	Amsterdam	4
52	557465	Cristiaan			Gijsberts	Soldaat	9	5	28-sep-77	26-jun-87	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
52,1	635273	Christiaan			Gijbers	Soldaat	9	5	31-jan-88	31-aug-92	Laatste vermelding	Amsterdam	2
53	31248	Willem			Gijse	Tamboer	16	5	12-mei-21	26-jun-29	Gerepatrieerd	Zeeland	1
53,1	173551	Willem			Gijsen	Tamboer	16	5	30-okt-31	23-aug-35	Overleden	Enkhuizen	2
54	591365	Huijbert			Glasemaker	Soldaat	9	5	29-dec-69	5-jun-78	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
54,1	559414	Huijbert			Glasemaker	Soldaat	9	5	17-apr-79	23-jul-79	Overleden	Amsterdam	2
55	618005	Frans		de	Graaf	Bosschiet	12	4	1-jan-13	31-jul-17	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
55,1	674639	Frans		de	Graef	Matroos	10	4	23-jan-18	25-sep-22	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
55,2	229580	Frans		de	Graeff	Bosschiet	12	4	15-jan-26	24-jun-27	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
55,3	232423	Frans		de	Graeff	Provoost	12	2	2-jan-28	26-jun-29	Gerepatrieerd	Amsterdam	4
55,4	240653	Frans		de	Graeff	Provoost	12	2	11-nov-29	13-jul-31	Gerepatrieerd	Amsterdam	5
56	415072	Hendrik			Grievenburg	Konstabel	14	2	18-apr-50	10-aug-54	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
56,1	98759	Hendrik			Grievenburg	Bootsman	22	2	31-dec-54	24-sep-61	Gerepatrieerd	Zeeland	2
56,2	451826	Hendrik			Grievenberg	Hoogboot	22	2	10-dec-62	11-apr-65	Gerepatrieerd	Rotterdam	3
56,3	116161	Hendrik			Grievenberg	Schieman	20	2	1-aug-70	9-jun-72	Gerepatrieerd	Zeeland	4
56,4	425410	Hendrik			Grievenberg	Bootsman	22	2	19-okt-72	18-okt-73	Overleden	Rotterdam	5
57	378875	Laurens			Groenewalt	Soldaat	9	5	8-jan-24	26-jul-29	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
57,1	414330	Laurens			Groenewalt	Adelborst	10	5	5-nov-29	7-jun-30	Overleden	Rotterdam	2
58	129926	Andries	Coenraad	de	Groot	Matroos	10	4	20-jan-69	9-aug-71	Gerepatrieerd	Zeeland	1
58,1	535834	Andries	Coenraad	de	Groot	Matroos	10	4	18-nov-71	10-mrt-73	Overleden	Amsterdam	2
59	93241	Jacobus			Haars	Jongmatroos	8	4	27-okt-41	24-aug-45	Gerepatrieerd	Zeeland	1
59,1	299497	Jacobus			Hars	Bosschiet	12	4	15-dec-45	18-jul-47	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
59,2	127040	Jacobus			Haarts	Bosschiet	12	4	20-sep-48	15-apr-51	Weggelopen	Zeeland	3
59,3	328462	Jacobus			Harts	Bosschiet	12	4	21-okt-51	2-sep-58	Gerepatrieerd	Delft	4
60	620589	Lourens			Haas	Bosschiet	12	4	8-nov-16	6-aug-20	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
60,1	214798	Lourens			Haes	Bosschiet	12	4	21-nov-20	5-sep-21	Overleden	Amsterdam	2
61	655275	Pieter			Hardenbergh	Matroos	10	4	1-jul-16	4-jul-23	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
61,1	211566	Pieter			Hardenberg	Bosschiet	12	4	10-feb-24	25-jul-30	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
61,2	238379	Pieter			Hardenberg	Matroos	10	4	11-dec-30	13-aug-36	Overleden	Amsterdam	3
62	497717	Hendrik		de	Hart	Schipper	65 tot 80	1	15-nov-65	10-jul-67	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
62,1	598187	Hendrik		de	Haart	Kapitein	65 tot 80	1	24-nov-67	20-mei-71	Overleden	Amsterdam	2
63	396343	Michiel	Anthonij		Hateren	Soldaat	9	5	14-mei-73	17-jul-75	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
63,1	417530	Michiel	Anthonij	van	Hateren	Derde chi	14	3	2-jan-76	12-mrt-79	Overleden	Hoorn	2
64	183642	Antoni		van der	Heijde	Metselaar	onbekend	3	21-jun-36	7-jun-38	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
64,1	59310	Antoni		van der	Heijde	Metselaar	onbekend	3	2-apr-39	1-sep-45	Overleden	Zeeland	2
65	55336	Willem		van der	Heijde	Jongmatroos	8	4	19-mrt-35	3-sep-37	Gerepatrieerd	Zeeland	1
65,1	57785	Willem		van der	Heijde	Soldaat	9	5	7-jan-38	8-apr-45	Overleden	Zeeland	2

66	366999	Pieter			Heijligers	Tweede ch	22	3	1-jun-34	27-aug-36	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
66,1	437804	Pieter			Heiliger	Ondermee	22	3	11-apr-37	26-dec-37	Overleden	Delft	2
67	445499	Jan			Hendrickse	Bosschiet	12	4	11-jan-09	6-aug-15	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
67,1	679532	Jan			Hendriksz	Bosschiet	12	4	18-nov-16	9-apr-18	Overleden	Amsterdam	2
68	429008	Johan			Hendriks	Matroos	10	4	24-jul-52	29-jun-55	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
68,1	333325	Jan			Hendriks	Bosschiet	12	4	7-okt-57	29-jul-59	Overleden	Delft	2
69	100916	Michiel			Hermse	Matroos	10	4	8-mrt-57	18-aug-60	Gerepatriceerd	Zeeland	1
69,1	80655	Machiel			Harms	Kwartiern	14	2	9-jan-61	22-sep-64	Overleden	Zeeland	2
70	509382	Johannes			Hilleman	Matroos	10	4	5-mei-53	31-mei-55	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
70,1	546233	Johannes			Tillemans	Hooplope	7	4	15-sep-74	27-nov-75	Overleden	Amsterdam	2
71	79358	Evert	van		Hinsberg	Jongmatro	8	4	2-jul-60	24-jul-62	Gerepatriceerd	Zeeland	1
71,1	75379	Evert	van		Hensberge	Matroos	10	4	9-okt-62	8-dec-62	Overleden	Zeeland	2
72	221925	Hendrik	ten		Hoed	Bosschiet	12	4	9-jan-23	19-sep-25	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
72,1	229572	Hendrik	ten		Hoet	Bosschiet	12	4	15-jan-26	10-jun-28	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
72,2	258759	Hendrik	ter		Hoede	Bosschiet	12	4	12-feb-36	3-jul-37	Overleden	Amsterdam	3
73	345954	Leendert			Hogeboom	Matroos	10	4	1-jun-34	30-jun-37	Gerepatriceerd	Rotterdam	1
73,1	60851	Leenderd			Hoozeboom	Adelborst	10	5	2-jun-38	7-apr-40	Overleden	Zeeland	2
74	487621	Willem	de		Hoog	Matroos	10	4	31-dec-54	26-jul-56	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
74,1	100942	Willem	de		Hoog	Bosschiet	12	4	8-mrt-57	27-apr-63	Overleden	Zeeland	2
75	10268	Arnoldus			Hoozeboom	Soldaat	9	5	7-jan-09	6-aug-15	Gerepatriceerd	Zeeland	1
75,1	23337	Arnoldus			Hoozeboom	Soldaat	9	5	7-nov-17	31-mrt-19	Weggelopen	Zeeland	2
76	165650	Jan			Hooij	Matroos	10	4	1-apr-87	30-jan-88	Laatste vermelding	Zeeland	1
76,1	647926	Jan			Hooij	Bosschiet	12	4	23-nov-89	31-jan-95	Overleden	Amsterdam	2
77	449554	Dirk			Jacobsz	Matroos	10	4	19-mei-07	6-aug-15	Gerepatriceerd	Hoorn	1
77,1	618654	Dirck			Jacobsen	Matroos	10	4	10-apr-16	8-mrt-19	Overleden	Amsterdam	2
78	107087	Anthonij			Jansen	Matroos	10	4	5-apr-67	3-jun-71	Gerepatriceerd	Zeeland	1
78,1	120059	Anthonij			Jansen	Matroos	10	4	21-jan-72	8-jun-74	Gerepatriceerd	Zeeland	2
78,2	121708	Anthonij			Jansen	Kwartiern	14	2	18-sep-74	24-okt-74	Overleden	Zeeland	3
79	222581	Arnoldus			Jansz	Matroos	10	4	18-okt-24	26-jun-29	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
79,1	236871	Arnoldus			Jansz	Matroos	10	4	11-nov-29	15-jul-32	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
80	634060	Casper			Janssen	Onder(sch	22 tot 36	3	11-jan-11	6-aug-15	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
80,1	656465	Caspar			Jansen	Timmerm	48	3	3-jun-16	21-aug-21	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
80,2	219262	Casper			Jansz	Opper(sch	48	3	13-jan-22	6-jul-23	Gerepatriceerd	Amsterdam	3
81	664544	Dirk			Janssen	Bosschiet	12	4	20-jan-12	11-jul-16	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
81,1	661766	Dirck			Jansze	Matroos	10	4	19-jan-17	8-aug-20	Gerepatriceerd	Amsterdam	2
81,2	219030	Dirk			Jansz	Bosschiet	12	4	21-nov-20	21-mei-25	Gerepatriceerd	Amsterdam	3
82	771953	Dirk			Jansen	Jongmatro	8	4	12-dec-84	20-aug-86	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
82,1	163065	Dirk			Jansen	Kanonnie	onbekend	5	8-nov-88	27-aug-89	Laatste vermelding	Zeeland	2
83	296717	Francois			Jansz	Soldaat	9	5	22-nov-42	31-aug-48	Gerepatriceerd	Amsterdam	1
83,1	335418	Francois			Jansz	Korporaa	14	5	7-feb-49	4-nov-58	Overleden	Amsterdam	2
84	169560	Harme			Jansz;	Matroos	10	4	15-dec-00	19-aug-12	Gerepatriceerd	Enkhuizen	1

84,1	18234	Herman			Jansz	Matroos	10	4	5-apr-15	30-jul-17	Gerepatrieerd	Zeeland	2
85	301847	Hendrik			Jansz	Matroos	10	4	20-jan-41	13-aug-42	Weggelopen	Amsterdam	1
85,1	325742	Hendrik			Jansz	Tamboer	16	5	18-apr-50	31-dec-50	Overleden	Delft	2
86	602286	Hendrik			Jansse	Hooplope	7	4	15-jul-78	6-okt-80	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
86,1	341385	Hendrik			Janse	Zeilmaker	20	3	24-okt-86	15-jun-87	Overleden	Delft	2
87	2078	Jacob			Jantse	Matroos	10	4	19-mrt-02	26-jul-06	Gerepatrieerd	Zeeland	1
87,1	18994	Jan			Jansz.	Matroos	10	4	16-mei-16	10-aug-19	Gerepatrieerd	Zeeland	2
87,2	24857	Jacob			Jansen	Soldaat	9	5	25-dec-19	28-feb-20	Overleden	Zeeland	3
88	738860	Jan			Jansz.	Matroos	10	4	31-mei-11	6-aug-15	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
88,1	24191	Jan			Jansen	Matroos	10	4	24-nov-19	30-apr-20	Overleden	Zeeland	2
89	107829	Jan			Jansen	Matroos	10	4	14-dec-68	20-jun-71	Gerepatrieerd	Zeeland	1
89,1	141918	Jan			Janse	Matroos	10	4	21-jan-72	16-jan-75	Overleden	Zeeland	2
90	109520	Lodewijk			Jansen	Matroos	10	4	22-aug-66	17-mei-68	Gerepatrieerd	Zeeland	1
90,1	115764	Lodewijk			Jansen	Kwartier	14	2	23-feb-70	29-nov-70	Overleden	Zeeland	2
91	151259	Pieter			Jansz	Soldaat	9	5	25-dec-06	21-aug-21	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
91,1	207084	Pieter			Jansz	Soldaat	9	5	21-dec-21	7-mei-23	Overleden	Amsterdam	2
92	382536	Sijmon			Jansz	Soldaat	9	5	27-dec-19	17-jun-28	Gerepatrieerd	Hoorn	1
92,1	237270	Sijmen			Jansz	Soldaat	9	5	20-jan-30	9-aug-31	Overleden	Amsterdam	2
93	408219	Steven			Kelder	Soldaat	9	5	18-okt-19	23-mei-32	Gerepatrieerd	Delft	1
93,1	266083	Steven			Kelder	Soldaat	9	5	17-jan-34	9-feb-38	Overleden	Amsterdam	2
94	671590	Isaac			Kerckwijck	Onderkui	14	3	10-jun-09	30-jul-14	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
94,1	618994	Ijsaack			Kerckwijck	Onderkui	14	3	24-apr-15	7-aug-19	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
95	254681	Jan			Kraan	Soldaat	9	5	10-mrt-37	6-aug-44	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
95,1	434923	Jan			Kraanen	Sergeant	20	5	21-apr-45	14-dec-45	Overleden	Delft	2
96	427797	Jan			Kruijs	Soldaat	9	5	6-nov-26	21-jul-36	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
96,1	418538	Jan		de	Bruijn	Soldaat	9	5	24-okt-41	18-jan-55	Overleden	Rotterdam	2
97	57429	Jan			Kuijte	Jongmatro	8	4	28-mrt-36	4-aug-44	Gerepatrieerd	Zeeland	1
97,1	69476	Jan			Kuijte	Matroos	10	4	9-dec-44	26-okt-46	Overleden	Zeeland	2
98	526242	Pieter			Laros	Hooplope	7	4	2-feb-56	25-jun-59	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
98,1	370232	Pieter			Laros	Bosschiet	12	4	28-sep-61	25-aug-63	Overleden	Rotterdam	2
99	9236	Abraham		van	Leeuwen	Soldaat	9	5	5-jun-07	6-aug-15	Gerepatrieerd	Zeeland	1
99,1	20231	Abraham		van	Leeuwen	Soldaat	9	5	27-okt-16	1-apr-24	Overleden	Zeeland	2
100	515387	Johannes			Lievenaar	Soldaat	9	5	26-dec-50	20-jul-57	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
100,1	515102	Johanne	Jeremias		Lievener	Tamboer	16	5	30-dec-57	9-feb-58	Overleden	Amsterdam	2
101	515387	Johannes			Lievenaar	Soldaat	9	5	26-dec-50	20-jul-57	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
101,1	101373	Johannes			Lieven	Soldaat	9	5	19-feb-59	11-jan-60	Overleden	Zeeland	2
102	97902	Dirk		van der	Linde	Koksmaat	14	3	15-mei-58	16-mei-63	Gerepatrieerd	Zeeland	1
102,1	179246	Dirk		van der	Linde	Soldaat	9	5	6-sep-63	5-mei-65	Weggelopen	Enkhuizen	2
103	158399	Gerrit			Lindenburgh	Soldaat	9	5	27-apr-12	6-aug-15	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
103,1	423285	Gerrit			Lindenbergh	Soldaat	9	5	7-mei-16	29-sep-26	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
103,2	346119	Gerrit			Lindenbergh	Adelborst	10	5	14-mei-32	24-jan-40	Overleden	Rotterdam	3

104	18260	Jan	Hendricksen		Loevesteijn	Matroos	10	4	10-jan-15	14-sep-21	Gerepatrieerd	Zeeland	1
104,1	29501	Jan	Hendrik		Loevesteijn	Konstabe	14	2	23-apr-22	14-jun-25	Overleden	Zeeland	2
105	24337	Jan			Lomeijer	Soldaat	9	5	24-nov-19	6-jul-26	Gerepatrieerd	Zeeland	1
105,1	37705	Jan			Loemeijer	Lanspass	12	5	7-nov-26	17-sep-28	Overleden	Zeeland	2
106	253456	Jan			Lulevink	Bosschiet	12	4	21-mei-37	24-aug-39	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
106,1	276595	Jan			Lulevink	Matroos	10	4	8-mei-40	26-aug-45	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
106,2	432117	Jan			Lusevinck	Bosschiet	12	4	9-apr-46	6-jan-47	Overleden	Amsterdam	3
107	420784	Jan			Macx	Soldaat	9	5	20-apr-08	6-aug-15	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
107,1	19026	Jan			Macx	Matroos	10	4	16-mei-16	9-aug-18	Gerepatrieerd	Zeeland	2
107,2	22725	Jan			Macx	Matroos	10	4	31-dec-18	4-jul-26	Gerepatrieerd	Zeeland	3
107,3	345385	Jan	Abrahamse		Macks	Bosschiet	12	4	9-apr-29	7-sep-37	Gerepatrieerd	Rotterdam	4
108	618114	Robbert	Teunisz		Maldijk	Matroos	10	4	16-nov-14	7-aug-19	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
108,1	663242	Robbert	Teunisse	van	Moldijk	Matroos	10	4	4-nov-19	8-sep-24	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
109	21491	Pieter		de	Man	Soldaat	9	5	4-jun-15	25-jun-27	Gerepatrieerd	Zeeland	1
109,1	41943	Pieter		de	Man	Adelborst	10	5	24-jan-28	20-aug-32	Overleden	Zeeland	2
110	126692	Willem			Markus	Konstabe	14	2	25-jul-47	17-sep-49	Gerepatrieerd	Zeeland	1
110,1	87887	Willem			Markus	Konstabe	14	2	12-jun-53	26-jul-56	Gerepatrieerd	Zeeland	2
111	101019	Hendrik			Martens	Soldaat	9	5	8-mrt-57	1-sep-76	Gerepatrieerd	Zeeland	1
111,1	143442	Hendrik			Martensz	Korporaa	14	5	19-jul-78	26-mei-80	Overleden	Zeeland	2
112	767320	Frans			Martensz	Bosschiet	12	4	29-sep-00	26-jul-06	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
112,1	638534	Frans			Martensen	Bosschiet	12	4	8-jan-07	20-sep-09	Overleden	Amsterdam	2
113	401617	Willem	Philip		Masson	Tweede m	22	3	16-feb-46	2-sep-48	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
113,1	508773	Willem	Philip		Masson	Opperme	36	3	4-nov-48	4-aug-50	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
115	414806	Dirk			Meijer	Soldaat	9	5	19-dec-51	14-jun-58	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
115,1	354612	Dirk			Meijer	Soldaat	9	5	9-apr-59	24-mei-71	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
116	261782	Jacobus			Modewijk	Matroos	10	4	17-jan-34	31-jul-35	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
116,1	255513	Jacobus			Lodewijk	Soldaat	9	5	12-feb-36	26-okt-39	Overleden	Amsterdam	2
117	223150	Pieter			Monster	Adelborst	10	5	18-okt-24	26-jun-29	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
117,1	44921	Pieter			Molster	Korporaa	14	5	2-mei-30	24-aug-45	Gerepatrieerd	Zeeland	2
118	227478	Jan			Mosman	Soldaat	9	5	16-sep-24	6-jul-35	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
118,1	254961	Jan			Mosman	Soldaat	9	5	10-mrt-37	12-jun-38	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
118,2	294640	Jan			Mosman	Soldaat	9	5	27-okt-40	13-dec-41	Overleden	Amsterdam	3
119	44973	Dirk			Mouthaen	Timmerm	48	3	11-dec-30	16-nov-36	Gerepatrieerd	Zeeland	1
119,1	64487	Dirk			Mouthaan	Timmerm	48	3	2-apr-39	27-apr-46	Overleden	Zeeland	2
120	118737	Hendrik			Muijs	Onder(sch)	22 tot 36	3	26-aug-72	22-jul-73	Gerepatrieerd	Zeeland	1
120,1	122266	Hendrik			Muijs	Onder(sch)	22 tot 36	3	5-nov-74	1-sep-76	Gerepatrieerd	Zeeland	2
120,2	142743	Hendrik			Muijs	Onder(sch)	22 tot 36	3	28-dec-79	16-jun-84	Gerepatrieerd	Zeeland	3
120,3	709725	Hendrik			Muijs	Opper(sch)	48	3	28-dec-85	9-dec-88	Niet ingevoerd	Zeeland	4
121	216999	Martinus			Noumans	Matroos	10	4	17-okt-22	4-jul-26	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
121,1	598842	Marien			Noumans	Bosschiet	12	4	30-jan-27	15-jul-32	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
121,2	173645	Martiin			Naumans	Matroos	10	4	22-jan-34	31-jul-35	Gerepatrieerd	Enkhuizen	3

122	651924	Benj:		Oudekerk	Scheepsk	14	3	27-okt-09	30-jul-14	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
122,1	672656	Benjamin	van	Odekerck	Scheepsk	14	3	24-apr-15	13-aug-16	Overleden	Amsterdam	2
123	448102	Pieter		Parras	Bosschiet	12	4	19-nov-59	24-sep-61	Gerepatrieerd	Delft	1
123,1	332735	Pieter		Parras	Kwartier	14	2	6-apr-66	25-aug-68	Gerepatrieerd	Delft	2
123,2	380111	Pieter		Parras	Kwartier	14	2	10-apr-70	24-mei-71	Gerepatrieerd	Delft	3
123,3	133955	Pieter		Parras	Bootsman	14	2	30-jun-73	5-mei-76	Gerepatrieerd	Zeeland	4
123,4	204590	Pieter		Parras	Schieman	14	2	23-aug-76	13-jul-78	Gerepatrieerd	Enkhuizen	5
123,5	198808	Pieter		Parras	Schieman	20	2	23-jul-80	21-okt-82	Overleden	Enkhuizen	6
124	531657	Gerrit		Paulusz	Soldaat	9	5	5-okt-51	26-jul-56	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
124,1	533538	Gerrit		Paulusse	Soldaat	9	5	7-dec-56	18-sep-90	Overleden	Amsterdam	2
125	139336	Gerrit		Paulus	Jongmatro	8	4	19-sep-76	13-jul-78	Gerepatrieerd	Zeeland	1
125,1	573319	Gerrit		Poulus	Matroos	10	4	3-jun-79	31-jul-83	Laatste vermelding	Amsterdam	2
126	378751	Hendrik		Paulusz	Matroos	10	4	12-jun-74	3-jul-76	Gerepatrieerd	Hoorn	1
126,1	132727	Hendrik		Paulus	Matroos	10	4	19-sep-76	30-jun-78	Vermist	Zeeland	2
127	496625	Cornelis		Paulusse	Matroos	10	4	29-dec-65	2-jun-69	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
127,1	497075	Cornelis		Paulusse	Matroos	10	4	12-okt-69	24-mei-71	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
127,2	549591	Cornelis		Paulusse	Bosschiet	12	4	31-jul-73	1-jun-74	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
128	683423	Toesijn		Pelle	Adelborst	10	5	15-dec-00	19-sep-07	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
128,1	621951	Tousain		Pelle	Sergeant	20	5	12-okt-09	12-sep-13	Overleden	Amsterdam	2
129	581771	Tobias		Pender	Hooplope	7	4	22-jul-77	9-jun-79	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
129,1	666129	Tobias		Penders	Bosschiet	12	4	23-mei-85	2-sep-88	Overleden	Amsterdam	2
130	442926	Jan		Peters	Matroos	10	4	13-jan-22	24-jul-28	Gerepatrieerd	Hoorn	1
130,1	230963	Jan		Pietersz	Bosschiet	12	4	28-okt-28	30-dec-28	Overleden	Amsterdam	2
131	445517	Nicolaes		Peters	Bosschiet	12	4	7-okt-57	16-dec-58	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
131,1	500976	Nicolaas		Pieters	Bosschiet	12	4	19-mei-59	16-mei-63	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
132	304708	Herman		Pietersz	Matroos	10	4	3-jun-08	3-aug-11	Gerepatrieerd	Hoorn	1
132,1	467885	Harman		Pietersz:	Matroos	10	4	27-apr-12	2-dec-16	Laatste vermelding	Hoorn	2
133	648256	Hendrick		Pietersz:	Soldaat	9	5	23-jan-18	5-jul-24	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
133,1	38222	Hendrik		Pieterse	Adelborst	10	5	30-jan-27	24-apr-32	Overleden	Zeeland	2
134	613447	Barent		Poortmans	Hooplope	7	4	5-mei-19	12-dec-25	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
134,1	227135	Baerent		Poortman	Bosschiet	12	4	15-mei-26	19-nov-28	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
135	319589	Jan		Poortmans	Matroos	10	4	28-dec-52	2-jul-56	Gerepatrieerd	Hoorn	1
135,1	94920	Jan		Poortmans	Bosschiet	12	4	24-okt-56	24-jun-58	Overleden	Zeeland	2
136	482994	Gerardus		Pop	Jongsoldat	onbekend	4	14-sep-62	20-jun-67	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
136,1	576207	Gerrit		Pop	Matroos	10	4	21-sep-67	25-apr-68	Overleden	Amsterdam	2
137	612788	Abraham		Purk	Hooplope	7	4	10-jun-19	23-jul-25	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
137,1	225772	Abramham		Pork	Bosschiet	12	4	15-mei-26	15-nov-29	Overleden	Amsterdam	2
138	503082	Pieter	van de	Putten	Bottelier	20	2	31-dec-49	24-sep-52	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
138,1	503806	Pieter	van der	Putten	Bottelier	20	2	7-dec-56	15-jun-58	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
138,2	514353	Pieter	van der	Pulter	Derdewaa	26	1	14-sep-62	15-okt-64	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
138,3	518177	Pieter	van der	Putten	Onderstus	32	1	18-jun-65	28-jul-66	Overleden	Amsterdam	4

139	627809	Dirk			Rabel	Soldaat	9	5	1-jan-13	22-aug-23	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
139,1	228772	Dirk			Rabel	Lanspass	12	5	25-dec-24	29-okt-27	Overleden	Amsterdam	2
140	105916	Jan			Rademaker	Matroos	10	4	30-mrt-69	21-jun-71	Gerepatrieerd	Zeeland	1
140,1	120799	Jan			Rademaker	Bootsman	14	2	24-aug-71	27-sep-71	Overleden	Zeeland	2
141	50017	Jan	Pieter		Raukens	Opperme	36	3	18-dec-32	31-jul-34	Gerepatrieerd	Zeeland	1
141,1	53107	Jan	Pieter		Roukens	Opperme	36	3	12-mei-35	12-mrt-36	Overleden	Zeeland	2
142	320480	Willem			Ravesteijn	Koksmaat	14	3	6-okt-69	7-jul-71	Gerepatrieerd	Hoorn	1
142,1	602524	Willem			Ravesteijn	Koksmaat	14	3	25-sep-71	16-feb-75	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
143	246390	Simon	Henrik		Redeker	Tweede m	22	3	11-nov-29	27-jul-31	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
143,1	238051	Simon	Hendrik		Redeker	Tweede m	22	3	2-jan-32	11-sep-33	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
144	151047	Reijnier			Reijerse	Kuiper	16	3	22-feb-00	23-jul-05	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
144,1	622820	Rijnier			Reijers	Opperkui	16	3	9-mei-06	26-apr-09	Overleden	Amsterdam	2
145	621830	Poulus			Rijke	Kwartier	14	2	16-nov-18	21-aug-21	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
145,1	216480	Paulus			Prijke	Kwartier	14	2	13-jan-22	2-mrt-22	Overleden	Amsterdam	2
146	666541	Anthonij			Rijkman	Soldaat	9	5	24-jan-08	14-aug-12	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
146,1	641180	Antonij			Rijkmans	Soldaat	9	5	9-jan-15	19-jul-37	Overleden	Amsterdam	2
147	251115	Jacob			Robert	Matroos	10	4	2-mei-30	21-jul-36	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
147,1	262752	Jacob			Robbers	Matroos	10	4	10-mrt-37	21-jul-38	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
147,2	391201	Jacob			Robbertsz:	Bosschiet	12	4	4-nov-38	31-dec-43	Gerepatrieerd	Rotterdam	3
148	27987	Hendrik			Roeters	Grofsmid	14	3	13-jan-23	25-jun-27	Gerepatrieerd	Zeeland	1
148,1	48032	Hendrik			Roeters	Scheepsk	14	3	21-jan-34	2-jul-44	Overleden	Zeeland	2
149	430676	Wouter		van	Rosmalen	Soldaat	9	5	17-okt-22	20-mei-30	Gerepatrieerd	Hoorn	1
149,1	449187	Wouter		van	Rosmale	Molenma	onbekend	3	12-mrt-37	5-mrt-38	Overleden	Rotterdam	2
150	146768	Thomas			Ruijs	Matroos	10	4	7-nov-83	17-jul-85	Gerepatrieerd	Zeeland	1
150,1	315357	Thomas			Ruijs	Matroos	10	4	24-feb-86	31-aug-92	Laatste vermelding	Hoorn	2
151	382715	Pieter			Scheen	Tamboer	16	5	26-apr-31	31-jul-34	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
151,1	411906	Pieter		van der	Scheer	Bosschiet	12	4	14-apr-36	7-sep-37	Gerepatrieerd	Delft	2
151,2	388488	Pieter		van der	Scheen	Soldaat	9	5	17-okt-37	24-mrt-60	Overleden	Rotterdam	3
152	49530	Frans			Schin	Hooplope	7	4	14-mei-32	16-nov-36	Gerepatrieerd	Zeeland	1
152,1	410064	Frans			Scheen	Bosschiet	12	4	15-apr-37	2-mei-37	Overleden	Delft	2
153	466993	Daniel			Schouten	Matroos	10	4	27-jan-78	9-jun-79	Gerepatrieerd	Delft	1
153,1	336830	Daniel			Schouten	Bootsman	14	2	19-jul-79	5-jul-83	Overleden	Delft	2
154	331071	Nicolaas			Schratser	Bosschiet	12	4	10-okt-63	11-apr-65	Gerepatrieerd	Delft	1
154,1	355710	Nicolaas			Schraffert	Bottelier	20	2	15-nov-65	3-jul-67	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
154,2	423311	Nicolaes			Schrassert	Derdewaa	26	1	5-mei-68	3-dec-68	Overleden	Rotterdam	3
155	60830	Pieter		van	Sevenem	Hooplope	7	4	2-jun-38	1-aug-41	Gerepatrieerd	Zeeland	1
155,1	278120	Pieter		van	Sevenum	Bosschiet	12	4	20-jun-42	24-jun-44	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
156	21547	Hendrik		van	Seventer	Koksmaat	14	3	27-jun-16	27-sep-20	Gerepatrieerd	Zeeland	1
156,1	207712	Henrick		van	Zeventer	Kok	20	3	21-dec-21	5-feb-23	Overleden	Amsterdam	2
157	12246	Hendrick			Sijmonse	Matroos	10	4	8-okt-10	6-aug-15	Gerepatrieerd	Zeeland	1
157,1	28368	Hend.k			Simonse	Matroos	10	4	27-jan-18	24-jul-28	Gerepatrieerd	Zeeland	2

158	558042	Frans	Lodewijk		Sitting	Konstabe	14	2	5-jan-78	3-jul-79	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
158,1	560277	Frans	Lodewijk		Sittigh	Konstabe	14	2	4-jan-80	17-nov-84	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
158,2	677104	Frans	Lodewijk		Sittig	Luitenant	48	1	19-okt-85	22-mei-87	Overleden	Amsterdam	3
159	237533	Jan			Slicher	Provoost	12	2	20-jan-30	31-jul-34	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
159,1	260230	Jan			Slichers	Provoost	12	2	27-okt-34	21-jul-36	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
160	757725	Cornelis			Smit	Soldaat	9	5	19-jan-10	31-jul-17	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
160,1	435214	Cornelis			Smith	Trompette	16	5	5-mei-19	31-dec-20	Laatste vermelding	Hoorn	2
161	219820	Henrik			Smid	Konstabe	14	2	18-okt-24	4-jul-26	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
161,1	538926	Hendrik			Smid	Konstabe	14	2	19-mrt-29	25-jul-30	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
161,2	250280	Henrik			Smit	Konstabe	22	2	18-jul-31	16-aug-37	Overleden	Amsterdam	3
162	374448	Jacob			Smit	Matroos	10	4	12-jun-15	31-jul-17	Gerepatrieerd	Hoorn	1
162,1	674023	Jacob			Smit	Konstabe	14	2	16-mei-19	23-sep-22	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
162,2	212532	Jacob			Smit	Derdewaa	26	1	9-jan-23	5-jul-24	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
162,3	232996	Jacob			Smit	Onderstuf	32	1	30-sep-25	10-jul-27	Gerepatrieerd	Amsterdam	4
162,4	232810	Jacob			Smit	Onderstuf	32	1	7-feb-28	4-dec-28	Overleden	Amsterdam	5
163	232045	Jan			Smid	Jongen	5	4	19-jan-25	29-sep-27	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
163,1	232507	Jan			Smid	Matroos	10	4	2-jan-28	15-jun-28	Weggelopen	Amsterdam	2
163,2	173576	Jan			Smit	Soldaat	9	5	30-okt-31	25-nov-39	Weggelopen	Enkhuizen	3
163,3	278025	Johan			Smit	Soldaat	9	5	22-nov-42	20-aug-43	Overleden	Amsterdam	4
164	22961	Pieter		de	Smet	Ondermee	22	3	31-dec-18	22-aug-21	Gerepatrieerd	Zeeland	1
164,1	33178	Pieter			Smits	Oppermee	36	3	16-jan-22	6-jul-23	Gerepatrieerd	Zeeland	2
164,2	32450	Pieter			Smith	Oppermee	36	3	10-feb-24	7-jul-25	Gerepatrieerd	Zeeland	3
164,3	36890	Pieter			Smit	Oppermee	36	3	1-okt-25	25-aug-27	Gerepatrieerd	Zeeland	4
164,4	90346	Pieter			Smit	Oppermee	36	3	2-mei-30	18-jun-32	Gerepatrieerd	Zeeland	5
164,5	51012	Pieter		de	Smith	Oppermee	36	3	20-mei-33	6-jul-35	Gerepatrieerd	Zeeland	6
164,6	65009	Pieter			Smit	Oppermee	36	3	3-jan-42	2-mrt-45	Overleden	Zeeland	7
165	325943	Fredrik			Spar	Hooplope	7	4	20-apr-53	7-aug-59	Gerepatrieerd	Delft	1
165,1	102879	Fredrik			Spar	Opperzeil	20	3	6-jan-60	10-jun-64	Gerepatrieerd	Zeeland	2
166	427181	Dirik			Speet	Onderkuil	14	3	21-jan-45	15-aug-46	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
166,1	292917	Dirk			Speet	Onderkuil	14	3	27-okt-47	24-jun-49	Overleden	Amsterdam	2
167	98922	Dirk			Steevens	Hooplope	7	4	31-dec-54	13-aug-57	Gerepatrieerd	Zeeland	1
167,1	101761	Dirk			Stevens	Matroos	10	4	2-apr-59	9-jun-61	Gerepatrieerd	Zeeland	2
167,2	75056	Dirk			Steevens	Bosschiet	12	4	2-okt-61	11-apr-65	Gerepatrieerd	Zeeland	3
167,3	112975	Dirk			Steevens	Kwartierm	14	2	4-aug-65	17-mei-66	Gerepatrieerd	Zeeland	4
167,4	109755	Dirk			Stevens	Kwartierm	14	2	25-sep-66	12-apr-70	Overleden	Zeeland	5
168	654030	Philip			Steijnsinger	Onder(sch)	22 tot 36	3	9-apr-59	31-aug-65	Gerepatrieerd	Delft	1
168,1	370437	Philippus			Stijnsinger	Scheepsti	48	3	14-okt-67	23-nov-76	Overleden	Rotterdam	2
169	71967	Willem			Stol	Matroos	10	4	10-aug-64	15-jul-66	Gerepatrieerd	Zeeland	1
169,1	112533	Willem			Stol	Matroos	10	4	7-nov-66	29-dec-68	Overleden	Zeeland	2
170	587824	Andreas			Stolberg	Onder(sch)	22 tot 36	3	27-okt-74	24-mei-80	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
170,1	198814	Andries			Stolberg	Opper(sch)	48	3	23-jul-80	16-nov-84	Gerepatrieerd	Enkhuizen	2

171	462495	Dirk			Strijker	Matroos	10	4	20-apr-38	10-jul-40	Gerepatrieerd	Hoorn	1
171,1	365598	Dirk			Streijker	Matroos	10	4	26-dec-40	2-mrt-45	Gerepatrieerd	Hoorn	2
172	452177	Jacobus			Stronk	Matroos	10	4	15-dec-21	26-jun-29	Gerepatrieerd	Rotterdam	1
172,1	351014	Jacobus			Stronk	Matroos	10	4	5-nov-29	11-feb-35	Overleden	Rotterdam	2
173	144258	Alexander			Stuart	Matroos	10	4	8-jul-83	26-apr-84	Naar marine	Zeeland	1
173,1	652881	Alexander			Stuart	Tamboer	16	5	17-okt-86	31-aug-93	Laatste vermelding	Amsterdam	2
174	53174	Jan			Theunisz	Matroos	10	4	12-mei-35	14-jun-39	Gerepatrieerd	Zeeland	1
174,1	348117	Jan			Theunisz	Bosschiet	12	4	31-okt-39	10-jul-41	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
175	441962	Jeuriaen	Jansz.		Thijsen	Metselaar	onbekend	3	8-mrt-20	6-jul-26	Gerepatrieerd	Hoorn	1
175,1	385820	Jurriaan			Thijsz.	Metselaar	onbekend	3	7-nov-26	30-jun-32	Gerepatrieerd	Hoorn	2
176	51088	Jurien	Jans		Thijssen	Soldaat	9	5	20-mei-33	14-aug-39	Gerepatrieerd	Zeeland	1
176,1	63296	Jurien			Thijssen	Soldaat	9	5	23-mei-40	11-okt-42	Overleden	Zeeland	2
177	403323	Johan	Joseph		Trap	Jongmatroos	8	4	23-okt-56	24-jun-59	Gerepatrieerd	Delft	1
177,1	80311	Jan	Joseph		Drap	Matroos	10	4	21-sep-59	18-jul-62	Gerepatrieerd	Zeeland	2
178	34568	Walrave			Troelep	Adelborst	10	5	31-okt-24	13-jul-31	Gerepatrieerd	Zeeland	1
178,1	47080	Walrave			Troslap	Adelborst	10	5	11-dec-31	12-apr-32	Overleden	Zeeland	2
179	567386	Anthonij	Arij		Verburgh	Matroos	10	4	7-jul-79	16-aug-84	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
179,1	130470	Anthonij	Arij		Verburg	Matroos	10	4	12-dec-84	24-okt-88	Overleden	Zeeland	2
180	438240	Jan	Pietersz		Verdonk	Schieman	14	2	19-mei-07	10-aug-09	Gerepatrieerd	Hoorn	1
180,1	306575	Jan	Pietersz		Verdonck	Schieman	20	2	18-mei-10	14-aug-12	Gerepatrieerd	Hoorn	2
181	273612	Jan	Nicolaas		Verhouben	Adelborst	10	5	29-jun-40	19-jul-43	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
181,1	299802	Jan	Nicolaas		Verhoubel	Bosschiet	12	4	27-mei-44	2-mrt-45	Overleden	Amsterdam	2
182	88040	Cornelis			Vernmeulen	Hooploper	7	4	12-jun-53	24-aug-55	Gerepatrieerd	Zeeland	1
182,1	477975	Cornelis			Vermeulen	Matroos	10	4	2-feb-56	31-mei-57	Overleden	Amsterdam	2
183	152423	Jan	Willemsz		Verwers	Matroos	10	4	27-apr-12	6-aug-15	Gerepatrieerd	Enkhuizen	1
183,1	673987	Jan	Willemsz		Verver	Matroos	10	4	10-apr-16	5-aug-22	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
183,2	344505	Jan	Willemsz.		Verwer	Bosschiet	12	4	7-jan-23	28-jul-28	Gerepatrieerd	Rotterdam	3
184	30809	Pieter			Vis	Matroos	10	4	15-feb-21	15-aug-22	Weggelopen	Zeeland	1
184,1	36781	Pieter			Vis	Tamboer	16	5	1-okt-25	14-aug-27	Vermoord	Zeeland	2
185	723846	Rijck	de		Vree	Adelborst	10	5	19-nov-03	23-jul-05	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
185,1	620617	Rijck	de		Vree	Soldaat	9	5	8-nov-16	17-jul-18	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
186	655132	Jasper	de		Waal	Soldaat	9	5	6-nov-08	6-aug-15	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
186,1	208084	Jasper	de		Waal	Soldaat	9	5	16-okt-21	31-jan-22	Overleden	Amsterdam	2
187	48389	Adam			Wagenaar	Jongmatroos	8	4	21-jan-34	1-sep-37	Gerepatrieerd	Zeeland	1
187,1	256582	Adam			Wagenaar	Matroos	10	4	17-okt-37	3-sep-39	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
187,2	298681	Adam			Wagenaar	Soldaat	9	5	9-okt-39	8-okt-52	Weggelopen	Amsterdam	3
188	125256	Anthonij			Warnar	Oploper	7	4	5-jul-46	6-sep-48	Gerepatrieerd	Zeeland	1
188,1	143125	Anthonij			Warnaarts	Bosschiet	12	4	2-mrt-49	15-sep-51	Weggelopen	Zeeland	2
188,2	404126	Anthonij			Warnar	Bosschiet	12	4	24-jul-52	28-jan-57	Overleden	Rotterdam	3
189	311420	Gerrit	van der		Weijde	Soldaat	9	5	20-jun-49	15-jun-58	Gerepatrieerd	Hoorn	1
189,1	319066	Gerrit	van der		Weijde	Korporaal	14	5	27-apr-60	20-sep-61	Overleden	Hoorn	2

190	550913	Gijsbertus		de	Wijssel	Hooplope	7	4	27-okt-74	19-jun-77	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
190,1	558794	Gijsbertus	Martienus	de	Weitsel	Derdewaa	26	1	13-okt-77	1-aug-79	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
190,2	561828	Gijsbertus	Mathias	de	Weitzel	Onderstus	32	1	1-apr-80	31-jan-84	Naar Particulier Schip	Amsterdam	3
190,3	413421	Gijsbertus	Matthias		Weitsel	Kapitein (	65 tot 80	1	26-jul-85	12-aug-91	Gerepatrieerd	Rotterdam	4
191	675013	Jan	Willemse	van	Wijk	Matroos	10	4	10-feb-19	4-jul-26	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
191,1	42454	Jan		van	Wijk	Matroos	10	4	27-mrt-29	2-jun-31	Overleden	Zeeland	2
192	628235	Hendrik			Wijnands	Matroos	10	4	18-dec-85	1-jun-89	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
192,1	144816	Hendrik			Wijnands	Matroos	10	4	3-aug-89	14-dec-91	Vermist	Zeeland	2
193	6650	Jan			Willemsse	Bosschiet	12	4	2-okt-05	16-jul-10	Gerepatrieerd	Zeeland	1
193,1	16423	Jan			Willemsen	Matroos	10	4	14-okt-13	23-jun-16	Overleden	Zeeland	2
194	674576	Bejamin			Willemsz	Soldaat	9	5	4-nov-19	4-jul-26	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
194,1	228309	Benjamin			Willemsz	Soldaat	9	5	7-nov-26	19-okt-27	Overleden	Amsterdam	2
195	67395	Jan			Willemsz.	Matroos	10	4	15-jan-30	27-aug-34	Gerepatrieerd	Zeeland	1
195,1	432339	Jan			Willem	Bosschiet	12	4	19-mei-47	7-jul-52	Gerepatrieerd	Rotterdam	2
196	726092	Jan			Woutersz	Soldaat	9	5	22-apr-00	14-aug-12	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
196,1	17562	Jan			Woutersen	Soldaat	9	5	7-mrt-13	4-nov-22	Overleden	Zeeland	2
197	640650	Dirck	Wijnants		Cronenburgh	Bosschiet	12	4	25-dec-06	17-jul-18	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
197,1	634765	Dirk			Cronenburgh	Bosschiet	12	4	16-nov-18	18-apr-22	Overleden	Amsterdam	2
198	442286	Jan			Jenten	Bootsman	14	2	18-okt-50	27-mei-52	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
198,1	420543	Jan			Senten	Schieman	20	2	3-okt-52	16-mei-54	Gerepatrieerd	Amsterdam	2
198,2	492164	Jan			Cente	Bootsman	22	2	2-nov-54	23-aug-57	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
198,3	473533	Jan			Centen	Bootsman	22	2	5-dec-59	6-aug-61	Gerepatrieerd	Amsterdam	4
198,4	480527	Jan			Cente	Bootsman	22	2	14-sep-62	14-jun-63	Overleden	Amsterdam	5
199	424358	Cornelis		van	Salinge	Soldaat	9	5	15-mei-32	18-jun-39	Gerepatrieerd	Hoorn	1
199,1	57942	Cornelis		van	Solingen	Lanspass	12	5	7-okt-39	13-okt-42	Overleden	Zeeland	2
200	750286	Hendrik			Jansz	Matroos	10	4	28-apr-03	16-jul-10	Gerepatrieerd	Amsterdam	1
200,1	751631	Hendrick			Janse	(onbekend	onbekend		1-aug-11	20-nov-15	Niet ingevoerd	Zeeland	2
201	228365	Jan		de	Beijer	Schieman	20	2	26-mei-27	13-jul-31	Gerepatrieerd	Amsterdam	3
201,1	246091	Jan		de	Beijer	Bootsman	22	2	15-mei-32	30-aug-35	Overleden	Amsterdam	4